

סודי ביותרסטינוגרמה

פ ר ט י - כ ל

ישיבת ועדת השרים לענייני בטחון

י"ד בתשרי תשכ"ח - 18.10.67

(בשעה 09:00 בבוקר)

נכחו השרים: ל. אשכול - יו"ר

א. אבן
י. אלון
מ. בגין
י. ברזילי
י. גלילי
מ. דיין
ז. ורהפטיג
מ. קול
ח.מ. שפירא
י.ש. שפירא
א. ששון

נעדרו השרים: א. ארן

י. ספיר
פ. ספיר

רב-אלוף י. רבין - הרמטכ"ל
י. הרצוג - המנהל הכללי, משרד ראש הממשלה
ש. צויגריץ - מזכירות הממשלה
אל"מ י. ליאור - מזכיר צבאי לראש הממשלה
אל"מ ד. כרמון - צה"ל
רס"ן מ. רבינוביץ - לשכת שר הבטחון

סדר היום: ב/7. סדר הכוחות המצרי בתעלת סואץ עמ' 2

ב/8. מטוסי פנטום ו"קו" נוסף לשיקום טנקים עמ' 11

ב/9. סימון הגבולות במפת המדינה עמ' 14

ב/10. עיבוד קרקעות בבקעת הירדן עמ' 28

ב/11. אספקת הנשק מארה"ב עמ' 32

ב/12. אות מלחמת גשתי הימים עמ' 38

(רשם י. מימון)

ב/7. סדר הכוחות המצרי בתעלת סואץראש הממשלה ל. אשכול:

ישנם על סדר היום עשרה סעיפים. ודאי כולם ראויים לדיון. נשתדל עד כמה שאפשר לקצר ולצמצם ושלא כל אחד יראה את כל בקיאותו מחוה אמנו עד ימינו אלה: ואז נוכל לזוז.

ספר, משה דיין, על הכוחות המצריים בתעלה.

שר הבטחון מ. דיין:

לאחר שמסרתי בשיבה הקודמת על המערך המצרי, חברי הועדה התרשמו מזה מאד. מ"מ ראש אמ"ן כרמון ימסור פרטים נוספים.

אל"מ ד. כרמון:

המצרים מונים שם שלש דוויזיות: דוויזיה אחת בקנטרה-פורט-סעיד, דוויזיה שניה - באיזור של איסמעיליה ואגם תמסח; דוויזיה שלישית בגיזרה הדרומית. יש להם שם בסך הכל 450 טנקים, כולל הטנקים שנמצאים בפורט-סעיד ודרומה לסואץ לסתימת הציר הנקרא ציר התיירים, המתחבר עם קהיר. וזה מתוך 700 הטנקים הנמצאים בידי המצרים כיום, דהיינו, מה שהיה להם בתימן, מה שקיבלו מהרוסים, מה שקיבלו מהאלג'יראים והמעט - 200-250 - טנקים שנותרו להם מסיני.

ראש הממשלה ל. אשכול:

הכל זה T-54 ולמעלה?

אלוף ד. כרמון:

T-43 ו-T-54. למשל, הטנקים שהיו בתימן היו ברובם ממין T-34. בסדר הכוחות הקיים נשארו T-34. אבל התמורה שהם קיבלו מהרוסים היא ברובה של T-54 ו-T-55.

ראש הממשלה ל. אשכול:

האם יש להם "סנטוריונים"?

אל"מ ד. כרמון:

אני חושב, שלא נשארו להם. היו להם לפני המלחמה רק מספר מצומצם של "סנטוריונים", כ-30.

מצב הכוחות ממש על התעלה: חיל הרגלים מתחפר לכל האורך, שלש מסגרות של חטיבות שריון לאורך התעלה, אחת בגיזרה זו (מצביע על המפה), שניה בגיזרה זו ושלישית בגיזרה הדרומית.

ראש הממשלה ל. אשכול:

מה זה שריון - זחל"מים?

אל"מ ד. כרמון:

חטיבות טנקים. זה נכלל בתוך 450 הטנקים שנמצאים באיזור התעלה.

נוסף לזה, נבנה והולך לעומק מערך שני, אחרי המערך של התעלה, חפירות רבות מאד. ויש כנראה מערך של עוד דוויזיה אחת, הדוויזיה ה-18 באיזור קהיר, שהיא המפקדה, דוויזיה של מלואים. דוויזית השריון היחידה, שהצלחנו לתפוס אותה בצילום לפני כשבועיים, מונה בערך 130 טנקים והיא נמצאת במחצית הדרך, כדי שאם תהיה התקפה, ייכנס גם השריון הקרוב, דהיינו, הדוויזיה המשוריינת.

בסך הכל המערך המצרי בכללו, לפי הערכים הנבנים, יכול שלש דוויזיות באיזור התעלה עד "ציר התיירים", שתי דוויזיות במערך הביניים ועוד דוויזיה אחת או שתיים באיזור קהיר, כך שהצבא המצרי ימנה עם החזרת הכוחות מתימן, כשבע דוויזיות לוחמות, חוץ מדוויזית התותחים נגד טנקים ודוויזית הטילים SA-2. 7 הדוויזיות מונות בערך 700 טנקים ואם יקבלו עוד 200 טנקים מהסובייטים, יוכלו למלא פחות או יותר את תקני המינימום בטנקים של כל הדוויזיות. נוסף לזה יש להם צנחנים וכוחות קומנדו.

ראש הממשלה ל. אשכול:

האם היו להם קודם יותר מ-900 טנקים?

אל"מ ד. כרמון:

במסגרת הכוחות המזוינים היו להם לפני המלחמה

בערך 900 טנקים.

ראש הממשלה ל. אשכול:

עם מה שהיה בתימן?

אל"מ ד. כרמון:

הכל. כמובן שהיו להם טנקים נוספים.

ראש הממשלה ל. אשכול:

מה זאת אומרת נוספים. כמה טנקים היו להם בסך

הכל?

אל"מ ד. כרמון:

לדעתי, היו להם יותר מאלף טנקים, אבל לא כולם

ביחידות.

רציתי להראות את מבנה המערכים. המערך לאורך התעלה נראה יפה בצילומי האויר, כן גם החפירות לכל האורך בנוסח הסובייטי הידוע והמקובל. את המערך כאן (מצביע על המפה) לא תפסנו בגלל טילי SA. המערך כאן ערוך עם חפירות, ממשיכים לעבוד עם הלך רוח של כניסה לאדמה. זה ביחס לחילות היבשה.

אפשר להראות בקצרה גם את העוצמה האוירית. העיגולים הגדולים מציינים את המקומות המוחזקים היום על ידי המצרים כשדות תעופה. העיגולים הקטנים מציינים את שדות התעופה שהיו למצרים קודם לכן. רואים בצורה ברורה נסיגה של המצרים לא רק מסיני, אלא גם משדות התעלה יותר לעומק. סדר הגודל של המטוסים הוא לפי הערכתנו: 145 מטוסי קרב פעילים ועוד כ-55 בארגזים, בתהליך

של הרכבה וכ-20 מפציצים L-28. הנקודה החשובה ביותר שכדאי אולי לציין כאן היא: עד היכן יכולים המצרים להגיע עם מטוסי הקרב שלהם? כמובן, המפציצים יכולים להגיע יותר עמוק, אבל האפשרות להגיע - וגם זה בקושי רב - היא בלי חימוש חיצוני משדות התעופה הנמצאים עד אל-עריש - מיג-17 בגובה רב עם חימוש חיצוני פחות מזה, מיג-21 בערך עד מעבר לרצועה, עד באר-עבע. זהו הטווח המירבי שלהם מבלי חימוש חיצוני. חימוש חיצוני זאת אומרת עם פצצות התלויות מחוץ למטוס, אבל יש כמובן חימוש פנימי. אולם יש הבדל גדול בין אפקטיביות של כלי אם יש לו חימוש חיצוני או אין.

השר מ. בגין:

להגיע משמע להגיע ולשוב?

אל"מ ד. כרמון:

להגיע משמע להגיע ולשוב לבסיס.

מפציץ הקרב "סוחוי" יכול להגיע עם חימוש חיצוני לא רב עד תל-אביב. חיל האוויר המצרי מוגבל בגלל מיעוט אפשרות השימוש בשדות התעופה הרחוקים בסביבות הדלתה וקהיר, פרט כמובן למפציצים.

חיל הים, כתוצאה מחסימת התעלה, מחולק בין צי הים התיכון ובין צי ים סוף. המצב הלוגיסטי של החזקת הכלים איננו טוב. בגלל התקריות שהיו איזור התעלה והסואץ, הוסב חלק גדול של הספינות שנמצאו באיזור התעלה והסואץ - דרומה לאיזור ספגה (זהו נמל מול שארם-א-שייך, דרומה משם). זהו הבסיס, שאליו מחזירים המצרים את הכוחות מתימן. לשם הורידו חלק מהכוחות. חלק הופנה לעזיבת חודירה וזהו הצי שהוא קצת יותר כבד. זה יעמיד את המצרים במצב לא כל כך נוח, אלא אם כן תיפתח התעלה ויעבירו את הספינות הכבדות לצד השני.

ראש הממשלה ל. אשכול:

מה שם עם טילי קרקע?

אל"מ ד. כרמון:

היה ברור שלפני המלחמה נכשלו בנושא זה. יש לנו ידיעות טובות מאד מלפני המלחמה, שהיתה להם תכנית לשלוח קבוצות של תלמידים ללמוד את הנושא הזה.

הרמטכ"ל י. רבין:

אין לנו ידיעה מניין הגיעה לעתונות ידיעה על קבלת לונה 1. מאז ימי המלחמה אין לנו שום ידיעה חדשה על טילי קרקע-קרקע. ידוע לנו רק על תכנית שהיתה.

אל"מ ד. כרמון:

לפי התכנית, היו הגדודים הראשונים של הטילים צריכים להגיע באוקטובר 1968. לא הצלחנו לפענח מה שהיה בעתון.

השר מ. בגין:

שר הבטחון מסר לנו על כך משהו בישיבה.

שר הבטחון מ. דיין:

בעתונים היו מספרים לא נכונים הן על הטווח והן על הטון של הטילים. דיברתי על טווח של 63 קילומטר ועל תכולה של 300 קילוגרם נפץ. מאותו הקצין שנחקר יש לנו ידיעות, שלקראת סוף השנה הזאת יכולים להיות שם טילים של לונה 1. אמנם לפני המלחמה היתה תכנית שטילים כאלה יגיעו באוקטובר 1968, אולם בעקבות המלחמה ביקשו המצרים את הסובייטים להקדים משלוח טילים אלה, וכנראה שהסובייטים ייענו לבקשה זו. כנראה שגם בביקורים האחרונים במוסקבה ביקשו המצרים תוספת מנשק זה או החשת משלוחו. אין זה איפוא מן הנמנע, שבסוף שנה זו יהיה להם מספר טילי לונה 1.

ראש הממשלה ל. אשכול:

מה המרחק מהמקום הקרוב שלהם עד לגבול שלנו?

שר הבטחון מ. דיין:

הם יכולים להתקרב עד לתעלה.

הרמטכ"ל י. רבין:

הטווח שהוא של 65 ק"מ.

ראש הממשלה ל. אשכול:

מה עם באר שבע ואילת?

אל"מ ד. כרמון:

הם אינם יכולים להגיע עד אילת.

שר הבטחון מ. דיין:

גם בהקשר למה שנאמר בנוגע לחיל האויר אמרתי, שצריך להבחין הבחנה יסודית בין יכולת שאין להם להתקיף את ישראל, ובין הצטברות כוחות באיזור התעלה. שם גם הארטילריה שלהם כפי שהיא מוצבת וגם חיל האויר, כפי שהוא מוצב, יכולים לרכז כוחות חזקים לאיזור של התעלה. אבל להגיע לתל אביב זה דבר אחר לגמרי.

אבל אולי תדבר על כך מה היו המגמות של הפניות המצריות ובאיזו מידה אנחנו יודעים אם היתה נכונות סובייטית להיענות להם.

ראש הממשלה ל. אשכול:

מה המצב של טילי קרקע-קרקע?

אל"מ ד. כרמון:

בענין זה היו כשלונות מצריים. היתה גם פעולה ישראלית, שסייעה לשלונות המצריים. הם ניסו להוריד טכנאים מאחד מבתי החרושת בגרמניה. הם הגיעו לשם עם תחילת המלחמה. ניסו לרכוש את מדעי התאוצה, שזהו הקומפוננט העיקרי, בארצות הברית ולא הצליחו. ניסו לרכוש בצרפת וגם שם לא קיבלו. הם חידשו את העבודה לאחר המלחמה מתוך ההתבססות בעיקר על מצרים, תוך הכנסת מספר גורמים כך שזהו עדיין פרויקט לתקופה ארוכה. זה כרוך גם בהשקעת כספים גדולה, שאיני יודע באיזו מידה יכולה מצרים בשלב זה לעמוד בה. אבל אין ספק, שהמצרים לא ינטשו במשטר זה את הנושא הזה.

לגבי השאלה המרכזית ששאל שר הבטחון - למעשה, עוד לפני המלחמה נסע למוסקבה שדרן, שהיה שר המלחמה המצרי ותבע הקדמת המשלוח לפי ההסכמים הקודמים. ידוע שהרוסים נענו לבקשה זו. יש לנו חומר אוטנטי המדבר על כך. הידיעות שישנן בידינו לאחר המלחמה אינן בחזקת הוכחה, אבל ישנם כל הסימנים הנסיבתיים - לא הייתי קורא לזה הוכחות - שבשלב מסוים היתה היענות של הסובייטים לקדם משלוחים.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אלה מערכי האויב. ואיפה אנחנו?

הרמטכ"ל י. רבין:

ההיערכות שלנו בנויה על מכשול התעלה, שהוא מכשול רציני שלא קל לעבור אותו. הגנת התעלה בתחום היבשה בנויה על החזקת חטיבה משוריינת מביר גפגפה, שזה בערך 100 ק"מ מהתעלה, וזה הבסיס, ועל קו התעלה. בדרך כלל אנחנו מחזיקים שם גדוד חרמ"ש, גדוד טנקים המונה 50 טנקים ושני גדודים ארטילריים קדימה, וזה בשלשה ריכוזים עיקריים: (א) באיזור קנטרה; (ב) מול איסמעיליה; (ג) באיזור של המיתלה-פורט תאופיק. אלה הם שלושת הצירים העיקריים, שאפשר לעמוד בהם, אם מישו רוצה להתקדם לכיוון השטח שלנו. החלק הגדול של הפריסה בנוי לאור שיקולים של תקריות מקומיות. יש לנו עוד גדוד טנקים ומפקדת החטיבה בביר גפגפה ושם עוד 50 טנקים, והיא יכולה להגיע תוך 3-5 שעות לכל מקום.

ראש הממשלה ל. אשכול:

יש שם כבישים?

הרמטכ"ל י. רבין:

יש כבישים. יש לנו שם איפוא 100 טנקים.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

לעומת 450 טנקים שלהם!

הרמטכ"ל י. רבין:

יש הבדל מהותי בין קו הגבול הקודם ובין קו הגבול הנוכחי. רוחב התעלה 170-200 מטר. כדי להתחיל להעביר את הטנק הראשון, צריך לכבוש ראש גשר וצריך לבנות גשר. בנית גשר זהו תהליך של 12-24 שעות ללא הפרעה.

השר מ. בגין:

להסתיר את זה אי אפשר?

הרמטכ"ל י. רבין:

אי אפשר.

חטיבת שריון שניה סדירה של צה"ל נמצאת תמיד או ברפיח או באיזור שבטה דביבים בדרום הארץ והיא יכולה להגיע בשרשראות, בסדר גודל בין 12-24 שעות לאיזור התעלה. כלומר, עוד מאה טנקים.

יתר הכוחות הם מלואים, שצריך גם לגייס אותם וגם להזיז אותם. אבל היערכות הכוחות הסדירה הזאת נמצאת מבחינת מספרי הטנקים וכמויות הארטילריה לצורך תקרית מקומית, אולי בנחיתות מספרית, אבל לצורך פעולה של מעבר, אני חושב שבמידה שדבר כזה סביר, אם הוא סביר, זה כוח מספיק עם חטיבת שריון כדי לעמוד נגד המצרים, אם ינסו לצלוח את התעלה. מבחינת הגנה אווירית, אנחנו מחזיקים בכיר גפגפה 4 מטוסי מיראז' ליירוט, כדי להרוויח זמן וישנו כל מערך ההתרעה הנדרש, כדי לקבל התרעה מוקדמת וטובה יותר מכפי שהיתה לנו בעבר. נוסף לזה ישנן תצפיות אוויריות בקשר מיוחד לאורך התעלה. המיג המצרי האחרון שהופל, הופל הודות לתצפיות האוויריות האלה. המטוסים המצריים חדרו לארץ בגובה נמוך כדי שהרדאר לא ירגיש בה, אולם הודות לתצפיות האוויריות, הצליחו המיראז'ים שלנו להגיע בזמן כדי להדוף אותם.

ישנה יחידת "הוק" הפרוסה באיזור ביר גפגפה והיא נותנת הגנה למערך העורפי של הכוחות האלה, בעיקר לאיזור התעלה. כל היחידות המוכנות קדימה, יש להן הגנה באמצעות מטוסים. אני מדבר בעיקר על הבטחת הכוחות באיזור התעלה.

ישנם כוחות נוספים בשארם-א-שייך וישנם כוחות נוספים, בעיקר כוחות סיור קלים, שמקיימים את השליטה באיזור מרחב סיני, וישנם כוחות נוספים להחזקת השקט ובעית הבטחון השוטף ברצועת עזה.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

מהו כוח האדם שלנו?

הרמטכ"ל י. רבין:

אני מעריך כי באיזור התעלה וביר גפגפה וחיל

האוויר 5,000-6,000.

השר מ. בגין:

ואצלם 50,000.

הרמטכ"ל י. רבין:

אבל אין זו סיבה, שאנחנו נחזיק שם 50,000 איש.

ראש הממשלה ל. אשכול:

ביר גפגפה היא המרכז אצלנו?

הרמטכ"ל י. רבין:

כן.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אנחנו עושים הגנה לא רק בכיר גפגפה? יש גם

דת"קים?

הרמטכ"ל י. רבין:

בכיר גפגפה איננו עושים דת"קים. בנינו משהו עילי להגנת ארבעת המטוסים. משהו עילי ולא תת-קרקעי, דהיינו, הגנה מהצדדים. בסך הכל, אנחנו מחזיקים שם ארבעה מטוסים בתורניות. ביתר המקומות, אנחנו בונים גם דת"קים. בתקציב השנה הבאה יש הכפלת מספר העמדות.

ראש הממשלה ל. אשכול:

מה מצב ה"הוק" עם פגזים?

הרמטכ"ל י. רבין:

בשעתו היתה תקלה, אבל רובם נבדקו ונמצאו כשרים.

השר מ. בגין:

אני רוצה לשאול שאלה של הערכה ושאלה מעשית. אתחיל אולי בשאלה המעשית: האם בצפון של הצד המזרחי של התעלה אין המצרים נמצאים ביבשה?

הרמטכ"ל י. רבין:

המקום הקבוע שהם מחזיקים הוא ממש על יד

פורט פואד.

השר מ. בגין:

האם אין זה מהעבר שלנו?

הרמטכ"ל י. רבין:

ידוע שמתחילת התעלה עד הקילומטר העשירי, כולל פורט פואד, נמצא בידי המצרים.

השר מ. בגין:

אני מניח, שהצבא שלנו לקח את זה בחשבון. האם בנקודה ההיא אינה יכולה להיות התקפת פתע כדי לאגף אותנו מאחור?

הרמטכ"ל י. רבין:

(א) בפורט סעיד ובפורט פואד אין גשר, יש רק מעבורת. (ב) הציר הזה הוא ממש טובעני. ישנם קטעים שאין שם בכלל רצועה יבשה ואין לנוע שם בטנקים.

השר מ. בגין:

ועכשו שאלת הערכה - האם לאור מה שאמרת, בקחתנו בחשבון את המכשול הטבעי ומה שקשור במבנה הלוגיסטי, האם אין להניח שהמצרים יכולים להצליח בהתקפת הדיפה נגדנו?

הרמטכ"ל י. רבין:

לדעתי, לא. אם יש להם כוונה לפתוח את התעלה ולצורך זה הם צריכים להשתלט על כל ארכה מהצד המזרחי פלוס עומק, אני חושב שאין זה היום אפשרי להם.

ראש הממשלה ל. אשכול:

האם נמצאים כבר בידינו 30 ההליקופטרים

האיטלקיים?

הרמטכ"ל י. רבין:

עדיין לא.

ראש הממשלה ל. אשכול:

מתי יהיו?

הרמטכ"ל י. רבין:

אני מקוה שיהיו עד 25 בדצמבר או 1 בינואר. אבל יתכן שאני טועה והמדובר על 1 באפריל.

ראש הממשלה ל. אשכול:

יכולת הקיבול שלהם תריסר איש?

הרמטכ"ל י. רבין:

12-14 איש.

שר המשטרה א. ששון:

האם יש למצרים כוחות מאומנים כדי להפעיל את

הטנקים?

אל"מ ד. כרמון:

עשינו חשבון ואנחנו חושבים של-600 טנקים יכולים להמציא להם צוותות. כדי למלא צוותות לכל 900 הטנקים, יקח קרוב לשנתיים, כי כאן צריך להתחיל מן ההתחלה. ההערכה שלנו היא כי לפחות 250-300 צוותות חוסלו להם בימי המלחמה, וזהו דבר שאי אפשר לעמוד בהכנתו בתקופה קצרה משנתיים. כמובן אפשר להכניס צוותות חדשים, אבל אלה לא יהיו צוותות שיהיו במצב של לחימה. אם מדובר על 900 טנקים, לא יוכלו לפי דעתנו לאייש אותם לפני תקופה של שנתיים מתחילת המלחמה.

השר י. גלילי:

ול-600 אפשר להם לאייש?

אל"מ ד. כרמון:

כן.

שר המשטרה א. ששון:

האם אין אותו הדין חל לגבי האזרחים?

אל"מ ד. כרמון:

רוב הטייסיים נשארו בחיים.

שר הבטחון מ. דיין:

בעקבות שאלתו של השר בגין, אני רוצה לחזור על מה שאמרתי באופן כללי בישיבה הקודמת. על כל פנים, לי ישנה הפתעה מסוימת מקצב ההתאוששות של הצבא המצרי. אילו היו שואלים אותי ביוני, האם באוקטובר יהיו להם 700 טנקים ו-80% מחיל האוויר, הייתי אומר שאני חושב שלא. זוהי הפתעה.

ביחס לתכניות האפשריות, מה הם עלולים לעשות, זוהי כמובן רק ספקולציה. איני מוציא מהחשבון, שתוך חודשים אחדים הם עלולים להציב לעצמם מטרות מוגבלות - לא כיבוש ישראל ולא מלחמה מכרעת, אלא מטרות מוגבלות בפעולה משותפת: (א) של כל הארצות הערביות; (ב) יכולה להיות גם העברת כוחות אוויר ואולי גם קצת שריון באופן יחסי ניכר מאלג'יריה, ועוד יותר לדעת, כוחות למלחמת טרור, מלחמת גרילה. דהיינו, עלולה להיות פעולה משותפת של המצרים, הסורים והירדנים ושל פעולות טרור בתוך הארץ, וכל זה למטרות מוגבלות, גם למטרה של יצירת מצב מלחמה, על מנת להביא להתערבות מעצמות אחרות. חשובה תהיה להם עצם העובדה של מלחמה וגם השגת אובייקטים צבאיים מוגבלים.

מה שנוגע לעצם איזור התעלה, אני רואה כאפשרות מצדם לראות לעצמם את הדיפתנו משם כאחת המטרות המוגבלות. זה נמצא בטווח האש של הארטילריה והכוח האווירי שלהם, גם של טילי קרקע-קרקע במידה שיהיו להם. ויותר מזה, אם תהיה חדירה עמוקה יותר של צוותות רוסיים מכוונים בתוך הצבא המצרי - וודאי צודק הרמטכ"ל, שצריך לכבוש תחילה ראש גשר וצריך לבנות גשרים, 4-5 גשרים ואחרי כן צריך לזוז ובאותו זמן צריך לחסום דרכים וכו', וכל זה לוקח זמן - אבל כשיש להם עדיפות כזאת וקירבה כזאת לבסיסים. ואם הרוסים ירצו להכנס בעיקר בשטח הארטילרי, כדי לרכז את העמדות שלנו והרוסים בענין זה אמנים, אולי מהטובים בעולם, אז אני חושב כי בין המטרות המוגבלות שלהם אין לנו להוציא מהחשבון את האפשרות, שהם יחשבו כי בטווח הקצר הזה קובע אצלם הענין הסטאטי. הם יושבים במקום מחופרים ומכוונים את תכנית האש וכל אחד יודע לאן יירה; על כל פנים זה לאין ערוך יותר קל להם מאשר מלחמת מדבר ניידת, שצריך בכל פעם לעשות את התכנית מחדש. הם יערכו בשקט ויכוונו את כל התותחים והמרגמות, יש להם זמן, יוסיפו על כל העמדות עוד 200 תותחים, אנחנו נדע על כך או לא נדע, אבל אין להוציא מתוך הנחה שהם יכולים לתת לנו שם מכת אש, לכבוש ראש גשר, לבנות גשרים ואחרי כן להשתלט על השטח ההוא.

באופן היפותטי אפשר לקחת בחשבון סיוע ימי רוסי בשני הקצוות: בפורט סעיד ובסואץ, ששם יעמדו אניות רוסיות ויתנו להם סיוע, אולי יותר פוליטי-צבאי, אם המטוסים שלנו יעברו ויפגעו באניות שלהם וגם סיוע ממשי.

רציתי איפוא לומר לכם שני דברים: (א) ישנה בדרך כלל התאוששות מצרית הרבה יותר מהירה ממה שחששתי או ציפיתי; (ב) עלולים הם בכוחות המשותפים שלהם, בצרוף סיוע אלג'ירי, לנסות להשיג מטרות מוגבלות. נראה מה יתן ביקורו של חוסיין באלג'יריה. אולי אלג'יריה תיתן לירדן מספר טייסות אוויר או שבומדיין ישלח לו ברצון אלג'יראים לעידוד מלחמת גרילה כאן ואם ייהרגו - ייהרגו.

אחת המגבלות הקשות שלנו - תסלחו לי אם אומר זאת כדיבור וולגרי - שחברי "אל-פתח" אינם נהרגים. אם במערה יושבים 11 איש שלהם וכוחותינו זורקים רימון לשם, הרי אחד מהם יוצא פצוע ויתר העשרה הולכים לבתי סוהר. אחרת היה המצב אילו כל ה-11 היו נהרגים. או אתמול בבוקר עשו פטרול,

פוגשים 8 אנשים על יד שפת הים עם נשק, נכנסים אתם לקרב, שניים נהרגו ו-6 הולכים למאסר. הם עובדים ביחידות של 10-11, אבל מספרם מגיע למאות רבות ואנחנו נתקלים לעת עתה רק בחלק. הם עוד לא התחיל בפעולה. אבל העובדה שאין הם נהרגים ואין גזר דין מוות חל עליהם - איני נכנס כרגע לשאלה מבחינה חוקית - זה קצת יותר קל להם. לו היו יודעים שאם הם הולכים לישראל והם נתקלים בצה"ל הם נהרגים, היה לזה אולי אפקט אחר. במצב זה יכולה אלג'יריה מבחינה נפשית-פוליטית לשלוח הנה יחידות למלחמת גרילה, אולי לא מחר, אבל תוך חודשים אם יהיה מצב מדיני מתאים.

אני חושב שאיננו צריכים להוציא מהחשבון שירצו להשיג מטרות צבאיות מוגבלות; לא כיבוש ישראל, אלא הדיפתנו ממקומות שימצאו לנחון לעשות זאת.

וודאי הסואץ הוא מכשול, אבל אין זה האוקינוס ואנחנו יכולים להחזיק יחידות קדומניות מהצד השני, שיתנו מקום לריכוז מסוים כדי לקדם התקפה שלהם. אבל אם זה רק מצד אחד, זה חלש יותר כדי למנוע את מכת האש שלהם. האמריקאים עושים זאת באוקינוס. אבל איני מתאר לי שאיזה צבא היה רואה נהר של 200-300 מטר כקו הגנה רציני, מבלי להחזיק יחידות מהצד השני. הסואץ במצב הנוכחי הוא קו טוב מאד, שהם יושבים רק בצד אחד שלו, אבל צריך לזכור את נקודת הסכנה שיש כאן.

מ ח ל י ט י מ :

כי באחת הישיבות הקרובות תימסר סקירה על הטילים והצעה בדבר הגברת מערך כוחותינו באיזור תעלת סואץ.

8/ב. מטוסי "פנטום" ו"קו" נוסף לשיקום טנקים

ראש הממשלה ל. אשכול:

בקשר לפנטומים, אני שומע בכל פעם מספר אחר ומחיר אחר. אני רוצה לשאול: האם זה כלה ונחרצה, נבדק ובטוח, שכדאי לנו לפי יכולתנו לרכוש דוקא פנטומים, או כדאי בעד הכסף הזה, אם יש לנו הכסף הזה, לרכוש מספר כפול של כלי אחר?

ביקשנו 50 פנטומים. בכל פעם אני שומע מחיר אחר. פעם אמרו, שכל כלי יעלה 3 מיליון דולר; בפעם אחרת אמרו - 7 מיליון דולר. האם זה איננו ראוי עוד הפעם לבדיקה יסודית? גם שמעתי שמדובר על כך, כאילו בעד אלה אנחנו משלמים במזומנים.

שר החוץ א. אבן:

אם אנחנו מבקשים אשראי, הם תלויים בהכרעת הקונגרס. אם אנחנו מוכנים לשלם בעדם במזומנים - זה קל יותר.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני יודע ש"אוכלים" את עצמם אנשים חדשים עד שמגיעים לסוף פסוק. אני שואל: האם זה הנחוץ והטוב לנו ביותר, שיצדיק קפיצה כזאת ממחיר של מיליון ורבע או מיליון וחצי דולר למטוס עד למחיר העולה פי שניים או פי שלשה?

שר הבטחון מ. דיין:

ביקשתי את המספרים ועוד יבדקו. אבל זה עוד רחוק מתשלום. בכל זאת אמרו כי בשלב זה צריך להשאיר את ההזמנה, בעיקר בגלל ההשפעה שעלולה להיות על ההזמנה השניה אצל הצרפתים. אם תהיה היענות חיובית של הצרפתים גם לגבי שחרור 50 המטוסים הראשונים וכתוצאה מזה גם של האמריקאים ונכונות לחתום על חוזה נוסף בקשר למיראז'ים, צריך יהיה לשקול שוב את ענין הפנטומים.

אבל צריך גם להכין את החומר על אפשרות של יצור עצמאי של מטוסים ושל ליין נוסף בשריון. כך נאמר לי. גם צבי דר ואחרים מדברים על אפשרות של כניסה לענין המטוסים. לאחר שיתבהרו קצת הענינים האחרים, לאחר שתתחיל האספקה של המטוסים האמריקאיים והצרפתיים כעבור חודש, נוכל בחודש דצמבר לדון על כך.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני מתאר לי, שאפשר תוך שנה לעשות ליין נוסף לטנקים, לשיפוץ טנקים ולעשית טנקים. אבל אם זהו מצב הדברים, שלהם יש כבר כיום 700 טנקים ומגיעים אליהם עוד, והטנקים שלנו מובטחים ועומדים שם במספר 150 ויקח עוד זמן עד שהטנקים שקנינו יגיעו אלינו, ונניח שנקנה עוד טנקים מאנגליה שיש לנו אופציה עליהם...

הרמטכ"ל י. רבין:

אבל הם אינם נותנים לנו אותם.

ראש הממשלה ל. אשכול:

ישנה תשובה שלילית?

הרמטכ"ל י. רבין:

אין תשובה חיובית.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אף פעם לא שמענו.

שר הבטחון מ. דיין:

אולי נכין את החומר גם על המחירים וגם על

האפשרויות.

ראש הממשלה ל. אשכול:

איני מציע לסמוך על יצירת אוירונים שלנו בימינו אלה, על כל פנים לא של הממשלה הזאת.

הרמטכ"ל י. רבין:

הבעיה גם בליינים הקיימים בענין המג"חים לתקופה הקרובה, קשורה בקבלת מערכות חלקים מארצות הברית. היתה סכנה שבגלל ה-SUSPENSION לא נקבל אותם. איני יודע מה יקרה אם יהיה פיגור לא בהקשר לעבודה, אלא בתלות באמצעים שצריכים להגיע.

ראש הממשלה ל. אשכול:

בשטח זה. שמעתי שאין לנו מומחים לעבודת המתכת הזאת. אם כך הצבא יעשה קורסים וסמינריונים. אבל אני מקבל את ההצעה שהציע שר הבטחון.

שר הבטחון מ. דיין:

תוך שבועיים נכין את החומר.

השר מ. בג"ץ :

על אף הערכתם של שר הבטחון ושל הרמטכ"ל, אני חושב שאפשר להציע לסכם, שאם האויב יוסיף לתגבר את כוחותיו, שגם אנחנו נעשה זאת. כיום הדיספרפורציה בין הכוחות היא גדולה מאוד.

[illegible]

ביחס למערך שלנו באיזור התעלה מול המערך המצרי, נגיע בסופו של דבר לבעיות תקציביות רציניות. החיזוק שלנו ליד התעלה הוא לאו דוקא בהוספת טנקים, אלא לעשות מכיר גפגפה בסיס רציני יותר עם כוח אוירי ועם דח"קים, שיהיה לנו כוח אש טקטי חזק, ואולי עם שריון והקמת מחנות. אנחנו בצבא נבהלנו כשראינו את התקציב. זה פחד אלהים! נצטרך להכנס לבניה בכיר גפגפה ובמקומות אחרים בשביל חיל האויר ובשביל השריון, נצטרך להחזיק כוח הרבה יותר חזק קדימה במקום המחנות הקיימים שלנו בעורף. ישנה בעיה תקציבית רצינית של השקעות בסיני, שגם אנחנו מהססים גם לעשות לטווח ארוך, יותר מאשר במקום אחר, מתוך חוסר

בטחון שזוהי השקעה שתעמוד תמיד לרשותנו, שאנ נגיע לנסיגה מאותם המקומות ונשקיע שם סתם מיליונים. אבל אפשר לבוא עם הצעה ולומר מה אפשר לעשות שם.

ראש הממשלה ל. אשכול:

זה יגיע לישיבה שניה.

מחליטים:

לדון בעוד שבועיים-שלושה בעניין רכישת 50 מטוסי "פנטום" ובעניין הקמת "קו" נוסף לשיקום טנקים.

ב/9. סימון הגבולות במפות המדינה

שר העבודה י. אלון:

המפות לסוגיהן ולסדרותיהן אלו ויש ביקוש רב למפות. בדרך כלל, מחלקת המדינות הממשלתית מספקת אותן. הוצבנו בפני בעיה של סימון הגבולות על המפות הללו. עד ל-4 ביוני, ככל שהיה מדובר במפות שיש להן פומבי, לא לצרכי הצבא, סומן עליהן קו שביתת הנשק כגבול דה-פקטו, לרבות האיזורים המפורזים ושטחי הפקר ליד לטרון וכיוצא בהם. בינתיים חלה מהפכה במפה. אבל לא רק במפה מבחינת נוכחות ישראלית, אלא במשמעות המדינית של המפה. הממשלה קבעה לעצמה עמדה ופירסמה זאת ברבים, שעם הכרזת מלחמת ששת הימים, הסכמי שביתת הנשק משנת 1949 בטלים ומבוטלים ואת מקומם תפס בעצם הסטטוס של הפסקת האש, כפי שהוצעה על ידי מועצת הבטחון ונתקבלה על ידי שני הצדדים הלוחמים. מכאן שאם הסכם שביתת הנשק פג תוקפו, גם קווי שביתת הנשק אינם קיימים יותר; והוצאת מפה חדשה לפי קווי שביתת הנשק גם לא תשקף את המציאות המדינית וגם תתפרש כאילו אנחנו רואים עדיין בקווים האלה אפשרות אבנטואלית. מאידך, אנחנו יודעים שקו הפסקת האש איננו בהכרח חופף גבול מדיני.

ולכן, ההצעה שלי היא פשוטה: לצלם את המציאות

האמיתית המוכרת, כפי שהינה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

המוכרת על ידינו.

שר העבודה י. אלון:

המוכרת גם בעולם.

שר החוץ א. אבן:

לתאר את התיאור העובדתי, שזהו קו הפסקת האש.

שר העבודה י. אלון:

לסמן על המפה החדשה את קו הפסקת האש ולקרוא לו "קו הפסקת האש". לא נגדיר אותו עדיין כגבול מדינת ישראל, אלא נאמר בעברית ובאנגלית ולפי יתר הלשונות, "קו הפסקת האש"; לא לצייר יותר את גבול שביתת הנשק משנת 1949 ובמקום זה - אם זה נחוץ, כדי למנוע פירושים או לחצים מוקדמים או טענות - לסמן את קו הממשל הצבאי. אני הייתי מוכן לוותר על זה, אבל אולי הצבא ירצה בזאת. אבל אם זה יכלול את קו הממשל הצבאי, הרי זה לא יכלול את ירושלים רבתי ולא לטרון, שאין שם לא ערבים ולא כפרים.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

ביחס ללטרון, אין עדיין חוק.

שר העבודה י. אלון:

מה שאצלי קובע אלה הם שני דברים: (א) קו שביתת הנשק לא יופיע על המפות החדשות; (ב) יופיע קו הפסקת האש; (ג) כיוון שאנחנו מספקים גם מפות לצבא, הרי במידה שלצבא יהיה צורך לסמן את גבולות הממשל הצבאי, זהו ענין פנימי של הצבא ומפות אלה אינן הולכות למכירה.

איני חושב שמפה כזאת תגרום לנו צרות מדיניות. היא צילום של המצב הקיים. רק החלטת הממשלה מאתמול חזרה על כך. להיפך, צרות מדיניות תהיינה אם נתעלם מהמציאות החדשה.

איני מעלה אפשרות של הדפסת מפות באוקטובר, עם קביעת תאריך מלפני יוני. במחלקת המדידות עובדים מאות אנשים, שרטטים, מודדים, מהנדסים וכו'. אתם יודעים שמדליפים אפילו משיכות הממשלה, לפי בקשתו של מישהו. מחרתים יהיה על הדבר הזה בעתון.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

אפשר גם לשלם.

שר העבודה י. אלון:

אז זה ישמש מקור לצרה פוליטית. איני מציע שמוסד ממשלתי ישקר. הפועלים יכירו בשקר ויהיו מזה בזיונות לממשלה. אני מציע לאפשר הדפסת מפות חדשות, עם קו הפסקת האש.

שר החוץ א. אבן:

אני מציע שנקבל את ההצעה לצלם את הפסקת האש, מבלי להכנס לאבחנה בין ירושלים ובין איזורי הממשל הצבאי. אני חושב, שיש גם סיבות פנימיות וגם חיצוניות לכך. לכן, יש הקלה רבה בהצעה הזאת. זאת אומרת, יופיע קו אחד ובמפה תהיה כותרת: "מדינת ישראל" ובסוגריים - "קו הפסקת האש מתאריך זה וזה".

שר הפנים מ.ח. שפירא:

הכל יירשם כישראל? פירוש הדבר שמה שהוא בקווים של הפסקת האש זוהי ישראל.

שר העבודה י. אלון:

אין גבולות ישראל.

שר החוץ א. אבן:

לא נוכל לפרסם שוב את קווי שביתת הנשק. אלמלא אזל מלאי המפות, אפשר היה להפיץ את המפות הקודמות, אבל לא נוכל להזדהות עכשו עם קווי שביתת הנשק. הקו היחיד יהיה קו הפסקת האש, בתנאי שזה ייאמר כך. אלה הם מסמכים פורמטיביים.

מפה של מצב הפסקת האש - MAP OF THE CEASE-FIRE

.POSITION

שר הבריאות י. ברזילי:

אבל אז זו מוכרחה להיות הכותרת.

שר החוץ א. אבן:

המגרעת שבפרסום קווי הממשל הצבאי, שיש אפליה בין ירושלים ובין שאר השטחים. אפשר לפרש זאת, שירושלים היא חלק מִישראל ושאר השטחים אינם ולא יהיו חלק מִישראל. כיום זוהי בעיה פנימית. אבל זה יעורר בעיה חיצונית, שאנחנו מכריזים על כך כבר כיום. אני חושב, שבמצב המדיני והעובדתי הנתון, צריך להסתפק רק בקו אחד. זוהי ההצעה הטובה ביותר.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

אני מציע לקבל את הצעת שר העבודה במלואה ולא לחלק. הוא הציע לתת במפה את המצב העובדתי. אבל אני אומר שלא יהיו שני סוגי מפות, אחד בשביל הממשל הצבאי ואחד בשביל הציבור. תהיה אותה המפה בשביל כל העולם ובה יהיה מסומן קו הפסקת האש. יש צבע אחר או קווים כדי לציין אותם השטחים שהם שטחים מוחזקים בממשל הצבאי. ירושלים כולה תסומן בצבע אחד כמו תל אביב. על זה יש לנו כבר חוק. לגבי לטרון, לצערי יהיה עדיין צבע של שלטון צבאי. ביחס ללטרון לא קיבלנו עדיין חוק. כשתהיה הכרזה לגבי לטרון, יהיה אותו הצבע כמו לגבי ירושלים.

אני חושב, שידוע בכל העולם שירושלים היא כיום עיר אחת. זה גם נאמר בדין וחשבון של טלמן, שהכרזנו על ירושלים כעיר אחת ואין אנחנו משנים עכשו שום דבר ולא נוסיף שום דבר. כשנכריז שזוהי היא חלק של מדינת ישראל, נשנה את הצבע של עזה. זה רק ענין של משחק צבעים. אבל נצלם את העובדות כמו שהן. בכתב מדובר לדעתי על ענין זה.

שר העבודה י. אלון:

גם בהצעה בכתב לא הצעתי צבע אחר.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

מעבירים קווים לשטחים השונים.

שר המשטרה א. ששון:

אני מציע שנקבל את ההצעה שהשר אלון הודיע על אודותיה עכשו ולא את ההצעה הכתובה על ידו. דהיינו, יש לקבל את ההצעה המתוקנת, לסמן רק את קווי הפסקת האש, וזה משני טעמים מדיניים: (א) השטחים המוחזקים הם גדולים פי שלשה מהשטח הקודם של מדינת ישראל. יש מדינות היודעות שאנחנו כבשנו שטח זה או אחר, אבל אין הן מתארות לעצמן את גודל השטחים שכבשנו. אם ניתן להן מפה שבה נסמן לחד את השטחים המוחזקים בידי צה"ל, יראו מה קטנטונת היתה ישראל ומה גדולים השטחים המוחזקים. אין אנחנו צריכים לתת מפה כזו בידי אלה הרוצים שניסוג מהשטחים המוחזקים. (ב) לא יתכן כי עכשו, כאשר העצרת קיימת, ניכנס בסכסוך מחודש לגבי ירושלים ונסמן אותה אחרת.

אני בעד הצעתו המתוקנת של שר העבודה, לסמן במפות את קו הפסקת האש. הצבא יסמן במפות שלו את הכל לפי הצורך שלו. אבל המפות שיימכרו ויימצאו בידי הציבור, יהיו לפי קווי הפסקת האש.

שר הבריאות י. ברזילי:

אני בעד סעיף ב' בהצעה הכתובה של שר העבודה. שם נאמר: "יקבע סימון מיוחד במפות לשטחי הממשל הצבאי המוחזקים על ידי צה"ל". קודם היתה מפה של קווי שביתת הנשק. אין אנחנו רוצים את המפה ההיא. אין אנחנו רוצים לחזור לקווי שביתת הנשק. אנחנו מצלמים את המציאות הקיימת. המציאות הקיימת מורכבת משני אלמנטים: (א) מקווי הפסקת האש; (ב) מהשטחים המוחזקים בידי צה"ל.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

ויש אלמנט שלישי - והיא ירושלים.

שר הבריאות י. ברזילי:

ומה שהחלטנו שצורף לישראל.

ראש הממשלה ל. אשכול:

מדוע זה צריך להיות בסימן לחוד?

שר הבריאות י. ברזילי:

לא. אם מצלמים - אז מצלמים. כך הבינו את ההצעה בכתב. הכותרת צריכה להיות "גבולות קווי הפסקת האש".

שר החוץ א. אבן:

"ישראל. מפת קווי הפסקת האש 1967".

"ISRAEL, MAP OF CEASE-FIRE LINES 1967".

שר הבריאות י. ברזילי:

אם זה יהיה ישראל, פירוש הדבר שאלה הגבולות של

המדינה.

שר הבטחון מ. דיין:

אני הכי דפיטיסט. אני רואה פה יותר מברזילי. אני בעד זה שבמפה יסומנו שלשה גבולות: קו הפסקת האש, קו שביתת הנשק וקו הגבול הבינלאומי, דהיינו, הקו הנוכחי, קו הפסקת האש, קו שביתת הנשק של 1949 וקו הגבול הבינלאומי, שאיני יודע איזה שם יש לתת לו. ביחס לירושלים, אם כך לא יהיה שם שום סימון של ירושלים החדשה. אני מוכן להבליג על זה. המפה אינה האמצעי העיקרי למלחמה.

שר החוץ א. אבן:

אבל קו הפסקת האש חוצה. אולי יהיה כתוב קו שביתת

הנשק 1948-1967, כמו שאדם חי ונפטר.

שר הבטחון מ. דיין:

עד עכשו היה מסומן במפות שלנו הקו הבינלאומי. היה בזה יתרון בינלאומי. עוזה לא היתה שייכת למצרים. האיזורים המפורזים לא היו שייכים אף פעם לסוריה. הגדה המערבית לא היתה שייכת לירדן. במפה התלויה לפנינו יש באמצע ים המלח הקו הבינלאומי. הקו של מה? של ממשלת המנדט. אבל אם אנחנו טוענים, שלירדן אין פה שליטה, אנחנו חוזרים לענין הקו הבינלאומי. איני יודע מה

הנקודות הכתובות פה במפה. פעם זה היה נקרא INTERNATIONAL DEMARCATION LINE. מה פירוש הדבר הקו של המנדט, של הסכם סייקס-פיקו וכו'?

שר העבודה י. אלון:

זה יישאר.

שר הבטחון מ. דיין:

בתור מה?

שר העבודה י. אלון:

בתור קו הפסקת האש.

שר הבטחון מ. דיין:

אין לנו קו חתום עם ירדן. פה מופיע כל השנים הקו הבינלאומי באמצע רפיה. כך זה היה במפות שעשינו עשרים שנים. ואשר ללבנון, אין לנו קו הפסקת האש. לא היתה מלחמה עם לבנון. אמנם הם הכריזו מלחמה ואנחנו ביטלנו את הסכם שביתת הנשק, אבל אין לנו קו הפסקת האש עם לבנון. יש לנו קו הפסקת האש רק עם סוריה, זה חתום - ועם מצרים, שאינה רוצה לאשר זאת בכתב. החלטת מועצת הבטחון היא רק על הסואץ. אשר לדרומה מהסואץ, בכלל לא החליטו על הדבר הזה.

היות ומדובר על מפת ישראל, אני מציע מפה שתקרא "מדינת ישראל" שיופיע בה הקו הבינלאומי. אני בעצמי איני יודע מה זה הקו הבינלאומי, אבל הוא ישנו, יש להשאיר אותו ולתת לו איזה שהוא שם. יהיו קווי שביתת הנשק מ-1949 ויהיה קו הפסקת האש מ-1967.

השר י. גלילי:

אפשר לעשות גם מפות של השבטים.

שר הבטחון מ. דיין:

נדמה לי, שאמרת זאת בתור לגלוג על מה שאני מציע. במפות יש הרבה סימנים גם של העבר. אני מצטער שעל הרבה מפות אין השם הערבי הקודם, מפני שאם אתה קורא ספר, אתה מחפש איפה המקום ההוא. בהרבה מפות מופיע השם הערבי הקודם בסוגריים. ישנו שם חדש וישנו השם הקודם. מפה אינה תכנית מדינית. מפה היא סימון גרפי על שטח של דברים שונים. לקו הזה וודאי יש משמעות. פה יש נתונים ירדניים ונתונים מצריים. אפשר לקרוא לזה "קו הממשל הצבאי". לדעתי, זה פחות טוב מאשר לקרוא לזה "קו שביתת הנשק מ-1949". אלה אולי הקווים שאנחנו משתמשים בהם בשימוש היום-יומי. איני מציע לבטל את סימון קווי שביתת הנשק, אם כי הם כולם בטלים. אולם אם מבטלים אותם רק בירושלים, פירוש הדבר כאילו הם קיימים במקומות אחרים. יש לקרוא לזה "קווי שביתת הנשק מ-1949".

אשר להבלטה, אני מציע לא לעשות דברים בצבעים בולטים. הקו הבולט צריך להיות קו הפסקת האש, אבל יש להשאיר במפה את שלושת הסימונים: הקו הבינלאומי, קו שביתת הנשק וקו הפסקת האש. אשר לענין ירושלים השלמה, אין לתת בינתיים ביטוי לענין זה במפה.

השר מ. בגין:

אשתדל קודם לשכנע את שר הבטחון, שלא יעמוד

על הצעתו.

שר הבטחון מ. דיין:

לא אעמוד, אני אצביע.

השר מ. בגין:

אעשה נסיון לשכנע אותך. אם לא אצליח, אבקש אותך לשקול. אני חושב כי ההצעה שהבאת אינה טובה מהטעמים הבאים: מצד אחד, אנחנו מראים לעולם בקווים ברורים איך התרחבנו - תראו כמה צרים היינו עד יום מסוים, אחרי כן התרחבנו. יסתכלו בזאת. מצד שני, טמון פה רמז בכיוון הפוך, הקו היסודי היה קו שביתת הנשק. אמנם יש לנו עוד קו אחד, הגבול הבינלאומי. יש לנו המכסימום של היום. אין אנחנו צריכים להראות לעולם מה שהערבים קוראים לו "מגמת ההתפשטות של ישראל" וגם איננו צריכים לרמוז על אפשרויות של נסיגה. אין להראות בקווים ובצבעים, שהנה הלכנו כך וכך ויתכן שנהיה מוכנים לסגת. אחרי כן יהיה עוד קו. אני חושב שזה לא יהיה טוב מבחינה פסיכולוגית ומדינית בימים אלה.

שר הבטחון מ. דיין:

אם אתה אומר שאיננו צריכים להפגין את כוונת ההתפשטות שלנו, הרי אם תופיע מחר מדינת ישראל בקווים החדשים, לא תוכל להיות הפגנה גדולה יותר מאשר המצב החדש.

השר מ. בגין:

איני מסכים למונח של התפשטות כשם שאיני מסכים למונח של כיבוש. זוהי שיגרא דלישנא מאד לא טובה.

אני מציע לא להכניס למפה שום צבעים. קודם כל, ישנם דלטוניסטים שאינם מבחינים בצבעים, אני אחד מהם.

שר הבריאות י. ברזילי:

גם בקו הפוליטי?

השר מ. בגין:

את זאת אתה צריך לשקול. שנית, אנחנו שוב עושים את הדבר שלא צריך לעשותו. על ידי צבעים, מבליטים את שני הדברים ההיפוטטיים. הצבעים צריכים להיות טופוגרפיים, לסימון גיא - ירוק. הר, גבעה - חום וכדו'. צריכים להיות צבעים טבעיים. הליגנדה היא פשוטה מאד. בכותרת המפה הייתי כותב: "ישראל, קווי הפסקת האש מ-11 ביוני 1967". זהו צילום המציאות.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

ואשר לירושלים?

השר מ. בגין:

איני מבליט שום דבר.

זוהי ההצעה ההגיונית הנוחה ביותר. אני מציע לקבל את ההצעה ה"אורלית" של שר העבודה. לא צריכים לכתוב אפילו "מדינת ישראל", מספיק לכתוב "ישראל", זהו מושג ידוע ו"קווי הפסקת האש מ-11 ביוני 1967".

שר הפנים מ.ח. שפירא:

איני מבין משום מה יש צורך להכניס את קווי שביתת הנשק מ-1949. אנו אומרים שהם אינם קיימים בשבילנו ואיננו צריכים להזכיר את הדבר הזה. אבל חשוב שנזכיר רק שני דברים: הגבול הבינלאומי, שזה קצת אופייני והשטחים המוחזקים על ידינו וזהו הבדל, שביתת הנשק של 1967. אבל לא צריך להכניס ולהגיד מה היה לפני זה. מי שירצה להתעמק בדבר, יוכל להתחפש ולמצוא את זה.

שר הבריאות י. ברזילי:

יקח את המפה הקודמת.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אבל עכשו לחלק את הארץ לשלשה חלקים, אין צורך. מספיק שהיא מחולקת לשני חלקים וישנו הקו הבינלאומי. ביחס לירושלים, לא צריך לדעתי לסמן שום דבר, זוהי ירושלים. יש חוק האומר שהעיר ירושלים היא אחידה. אבל שם יש רק חלוקה של שני תאריכים, ביחס לירושלים לא צריך לציין שום דבר.

שר החוץ א. אבן:

אבל ישנו קו הפסקת האש. יכתבו "ישראל" ובסוגריים "קו הפסקת האש". זהו תיאור של מציאות מסוימת.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

ישנה הצעה אחת והיא הצעה שהביא לפנינו שר העבודה הבוקר - לא זו הכתובה פה. אם זהו קו הפסקת האש, הרי זוהי עובדה. זה אינו קובע שום עניינים מדיניים ואינו מזכיר מה שהיה אתמול. אני תומך בהצעה הזאת, כי זוהי עובדה. כל הצעה אחרת תעורר בעיות. אין כל ספק בזה. ההצעה הזאת אינה מעוררת שום בעיות. אנחנו מצלמים את המציאות כפי שהיא כיום. איני תומך בהצעות האחרות שהועלו פה. אני מציע לקבל את הצעת שר העבודה מהבוקר. זה מצלם את המציאות כמו שאנחנו מחזיקים אותה היום. זה נקרא "מפת הפסקת האש".

שר החוץ א. אבן:

יש מפות מרובות. יש מפה גיאולוגית ויש מפה של

הפסקת האש.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

כל דבר אחר הוא מסוכן.

ראש הממשלה ל. אשכול:

הייתי מאד רוצה שלא יהיו חילוקי דעות בענין זה ואני נותן לכם עוד רגע לחשוב. בין כך אני חושב שמה שנחליט, נצטרך להביא את זה לממשלה כולה.

שר העבודה י. אלון:

זה יעבור לממשלה אם יש מי שמערער.

שר הבריאות י. ברזילי:

יש דעות שונות.

ראש הממשלה ל. אשכול:

הייתי רוצה שלא נתחלק בענין זה בדעות.

שר הבטחון מ. דיין:

אם זוהי כוונתך, אצטרף להצעתך. זוהי מפה הנקראת "מפת הפסקת האש", העוסקת רק בהפסקת האש כמו שיש מפה העוסקת רק בקידוחי נפט. אבל לא תמלטו מהשאלה של מפת ישראל.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

אני מצטרף, בדרך כלל, לדעתו של השר אלון. אבל שר החינוך אמר לי רק לפני שבועיים, שהוא עומד בפני פרובלמה קשה מאד של הדפסת מפות בספרי גיאוגרפיה, אם כי ילד קטן אמר: אבא, עכשו כבר לא לומדים גיאוגרפיה, זה הכל מולדת. אבל שר החינוך צריך להדפיס מפות בשביל ספרי גיאוגרפיה. מה הוא יכניס לספר? האם יכניס לספר "מפת הפסקת האש"? יש לקבל את הצעתו של ראש הממשלה להביא את הענין לממשלה.

שר העבודה י. אלון:

אני חושב, שהיתה פה אי-הבנה או שלא הסברתי את עצמי היטב בכתב או בעל-פה. דבר אחד ברור בהצעתי, שקווי שביתת הנשק אינם מופיעים במפות חדשות. זה ברור, וזה גם מתקבל על דעת כולכם, פרט כמובן לאטלס היסטורי. באטלס היסטורי תהיה גם מפה, שתסמן את קו שביתת הנשק, כמו שהיא תסמן את תולדות הארץ.

שר החוץ א. אבן:

נדודי ישראל.

שר העבודה י. אלון:

יחד עם מפות השבטים.

השר מ. בגין:

שלבי ההתנחלות המחודשת.

שר העבודה י. אלון:

אבל לדעתי, אינם צריכים להיות הגבולות המדיניים. יש הבדל בין סימון הגבול לפני ה-5 ביוני ובין סימון הגבול שלאחרי זה. מותר היה לפני ה-5 ביוני לסמן את ים המלח כגבול מדיני. מישור יכול היה לפרש שאנחנו מתגעגעים לכך. אבל אינו דומה לפני יוני למה שאחרי יוני. היום זה יכול להכשיל אותנו רק לגבי רמת הגולן, אם כי אני רוצה לומר לשר דיין, שהקו המדיני דרומה לרפיח נשמר, כי מצרים לא סיפחה אף פעם למדינתה את עזה, היא נשארה כיחידה עצמאית.

ראש הממשלה ל. אשכול:

וירדן כן סיפחה.

שר העבודה י. אלון:

לא הכרנו בזאת. משה שרת הודיע מעל במת הכנסת, שאין אנחנו מכירים בסיפוח זה.

שר הבטחון מ. דיין:

אתה אומר לגבי רפיח, שהקו הבינלאומי נשאר, מפני שמצרים לא רצתה לספח ולגבי ירדן - שאנחנו לא הכרנו בסיפוח שלה.

שר העבודה י. אלון:

היום אנחנו כבר שם. לגבי רמת הגולן זה מפריע לי.

באטלס היסטורי יהיו כל מיני גבולות, כולל גבול המנדט וגבול שביתת הנשק. אבל במפה חדשה, שהיא בשימוש אקטואלי, אסור לדעתי לסמן שום גבולות בעלי אופי מעין מדיני אחר מאשר מה שאנחנו מחזיקים בידינו.

שר הבטחון מ. דיין:

מה שאתה מציע הוא, שהקו המדיני יהיה קו הפסקת האש. איך תצא מזה?

שר העבודה י. אלון:

ביקשתי בסעיף ב' הכתוב, שבמידה שיהיה צורך בדבר, נוכל במפות מיוחדות לסמן את קו הממשל הצבאי, להבדיל מקו שביתת הנשק, ואז מיהרתי להסביר בסעיף ג', שבמפות כאלה לא נכניס את ירושלים כחצויה. אין זאת אומרת, שבכל טופס של מפה יהיה מסומן גם הממשל הצבאי. תהיה סידרה מיוחדת לדוגמא, ששם הממשל הצבאי קובע לגבי כניסה ויציאה לשטחים. אתה יכול להסביר לאדם המשתמש בדרכים, באיזה תחום הוא נמצא. אתה רוצה לקנוס אדם על איזו עבירה שנכנס לשטח של הממשל בלי רשיון, הוא אומר: לפי מה אני יכול לדעת זאת? במפה לא מסומן הממשל הצבאי. אם אתה מגדיר את זה כממשל צבאי ולא כקו שביתת הנשק, הרי זהו סימון טכני משפטי לשימוש מסוים.

שר המשפטים י. ש. שפירא:

זאת אומרת, שאתה תמסור מפות כאלה גם לתיירים?

שר העבודה י. אלון:

יתכן שבתחנות דלק תמצאנה מפות כאלה.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

כשהיה ממשל צבאי אצלנו, היה לזה סימון במפות?

שר הבריאות י. ברזילי:

זה לא היה שטח מוחזק.

שר העבודה י. אלון:

בסעיף ג' לא התכוונתי שבכל המפות יהיה סימון של הממשל הצבאי, אלא בסוג מסוים של מפות, אם יהיה צורך בדבר.

לגבי הערים, אני מבקש לא לקבל שום החלטה. יש סימון מוניציפלי של הערים ירושלים, תל אביב וכו'. אין כל רע בדבר אם בסדרת מפות מסוימות יהיו הגבולות של הערים הגדולות - ירושלים ותל אביב - מסומנים.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

אבל ירושלים לא חצויה?

שר העבודה י. אלון:

וודאי לא. יהיו מסומנים הגבולות המוניציפליים של 3-4 הערים הגדולות, שרישומן ניכר על המפה: ירושלים, תל אביב, חיפה ואולי באר שבע.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

אין מסמנים גבולות של ערים.

שר העבודה י. אלון:

מסמנים בצבע מסוים.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

אבל לא את הגבולות המדויקים.

שר העבודה י. אלון:

לא לקרוא לזה מפת הפסקת האש ולא מפת מדינת ישראל, אלא נקרא לזה "ישראל" ובלי כל כותרת משנה למעלה. על הגבול עצמו יש לכתוב "קווי הפסקת האש מיום זה וזה".

שר החוץ א. אבן:

אני בטוח, שלכול יש מפה כזאת עם הקו הזה.

שר הבריאות י. ברזילי:

(א) ההצעה שלי היא, שהכותרת תהיה כמו שעכשו הוצעה: "ישראל, מפת קווי הפסקת האש". (ב) השטחים המוחזקים יסומנו במיוחד.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אם יחליטו היום, מתי תופיע מפה כזאת?

שר העבודה י. אלון:

זה יקח מספר שבועות.

ראש הממשלה ל. אשכול:

האם אי אפשר, במאמץ גדול, לחיות חודש, חודשיים,

שלשה בלי מפה חדשה?

שר העבודה י. אלוץ:

אפשר לחיות לנצח בלי מפה חדשה. אבל המלאי אזל

והביקוש גדול.

ראש הממשלה ל. אשכול:

המלאי אזל, אבל יתברר באיזה מקום שיש עוד קצת

מלאי בחנויות או באיזה מקום אחר. משהו ידגדג וימצא.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אפשר "לבקש" את פועלי הדפוס שיכריזו על שביתה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אחרי כן לכשתרצה שיפסיקו, לא יפסיקו.

השר מ. בגין:

אחרי כן יעלה שכר הדפסת המפה.

שר העבודה י. אלוץ:

אנחנו כבר מפגרים בזאת. יש כבר לחץ גדול זה

חודשיים. אבטיחך שאעשה זאת בתאריך המאוחר ביותר האפשרי.

ראש הממשלה ל. אשכול:

קודם כל, ברור לי שצריך להביא את הדבר הזה

לישיבת הממשלה כולה.

שר העבודה י. אלוץ:

את הסיכום, לא את הדיון.

ראש הממשלה ל. אשכול:

כך וכך סוכם, ביחוד אם יש דעות שונות.

שר הבטחון מ. דיין:

איני מערער, אבל מה שהצעתי זוהי דעתי. תראו כי

כעבור שנה תגידו שצדקתי.

שר החוץ א. אבן:

יש פה מפה של "פז", שהיא כמו שהציע השר דיין.

יש פה קו שביתת הנשק 1949-1967, כמו אדם שנולד ונפטר ואחרי כן קו הפסקת האש.

ראש הממשלה ל. אשכול:

האם יש שם קו הגבול הבינלאומי?

שר החוץ א. אבן:

כן.

ד"ר י. הרצוג:

יש עוד הערה מצד מנהל "פז", מר שרם, שאין לו כל כוונות אימפריאליסטיות בסימון הקווים האלה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

הפשרה היא לעשות מאמץ לדחות את העניין, עד כמה שאפשר, לשבועיים, לחודש או לחודשיים. על דברים יותר ממשיים יום יומיים אנחנו אומרים: ניתן לעבור את הויכוח בעצרת ואחרי כן נראה. ברור שזה יעורר ויכוח.

האם אתה, שר העבודה, רואה אפשרות לקנות בחנויות את המפות שיש להן במלאי? אני בטוח שיש בחנויות מלאי.

שר העבודה י. אלון:

מפות מוסמכות אין, הן נחטפו.

ראש הממשלה ל. אשכול:

ומפות קודמות שלנו?

שר העבודה י. אלון:

הן הפכו להיות מפות יקרות ערך, "אנטיקה", כמו

המפות של הצלבנים.

ראש הממשלה ל. אשכול:

יש לי הרושם, שזה נראה לכולם.

שר העבודה י. אלון:

אשתדל לקבוע את שעת האפס המאוחרת ביותר. הסיכום

הוא כפי שהצעתי.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

ייעלמו קווי שביתת הנשק.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

מפת הפסקת האש.

השר מ. בגין:

הרושם הוא, שהרוב נוטה לזה.

שר הבריאות י. ברזילי:

צריך צילום המציאות וסימון השטחים המוחזקים.

ראש הממשלה ל. אשכול:

איננו צריכים ללמוד ממפה של חברת "דלק".

שר הבטחון מ. דיין:

אשר לענין של הבלטה: במפה הזאת שלפנינו מסומן קו שביתת הנשק, כך שצריך זכויות מגדלת כדי לראותו. אבל מפה זו היא מפה מדינית. מחר יוציאו אטלס, לא אצלנו, שמחדשים אותו כל שנה ותהיה שאלה איך ישראל מגדירה את עצמה עכשו, איך הם גבולות המדינה, אני אצביע בעד, אבל אז נדבר על הגבולות ולא על מפה. אבל אם מדברים על הגבולות, יכול להיות הקו הבולט, קו הפסקת האש, אבל צריך להשאיר זכר לקו הבינלאומי ולקו של שביתת הנשק. אבל אם ההצעה הזאת אינה נראית לכם, שנתי לא תידר בגלל זה.

שר העבודה י. אלון:

אם הממשלה החליטה, שהסכמי שביתת הנשק הם בטלים ומבוטלים, אין צורך לסמנם.

שר הבטחון מ. דיין:

למה הוצאת עד היום מפות עם הגבול הבינלאומי?

שר העבודה י. אלון:

כי לא הכרתי בסיפוח הערבי.

שר הבריאות י. ברזילי:

אבל צריך לסמן את השטחים המוחזקים.

שר הבטחון מ. דיין:

נאמר "מפת קווי הפסקת האש", כמו שיש "מפה של קידוחי נפט" או של "מקורות מים", אז זה בסדר.

ראש הממשלה ל. אשכול:

זאת אומרת הכותרת היא "ישראל" או "מדינת ישראל" כמו שהיתה קודם ואחרי כן יש "קווי הפסקת האש".

השר מ. בגין:

מ-11 ביוני 1967.

ראש הממשלה ל. אשכול:

ולא יותר מזה.

שר הבריאות י. ברזילי:

אני מבקש, שיסומנו השטחים המוחזקים.

ראש הממשלה ל. אשכול:

מה יש פה להגיש בקשות?

שר הבריאות י. ברזילי:

אני מציע.

ראש הממשלה ל. אשכול:

יש לי רושם, שההצעה הזאת מאחדת את כולם.

מה שהעיר השר ששון: זה באמת דוקר מאד את העיניים. אנו כולנו יודעים לשם מה כלה נכנסת לחופה. אבל אין מדברים על דבר זה. האם על המפה יהיה מצויין מה שהיה אתמול?

שר הבריאות י. ברזילי:

איני אומר שיסומן הגבול של קו שביתת הנשק.

מר ש. צויגריך:

זה יוצא אותו הדבר.

שר הבריאות י. ברזילי:

אבל גם יגאל אלון אומר, שחלק של המפות ייעשו כך.

ראש הממשלה ל. אשכול:

הוא לא יעשה כך. הוא משאיר לצבא שיציין מה שהוא

צריך.

שר הבריאות י. ברזילי:

יש הבדל אם זהו גבול של שביתת נשק או שמצלמים

עובדה. אני מבקש להצביע.

ראש הממשלה ל. אשכול:

מי לזה שמוציאים מפה "ישראל, קווי הפסקת האש מה-11 ביוני 1967"? זוהי האמת ודומני שזה אינו מעורר שום בעיה. בגולן יש הפסקת האש, במצרים יש הפסקת האש, עם ירדן יש הפסקת האש.

מ ת ל י ט י ם :

לאשר הדפסת מפות המדינה לפי המתכונת הבאה:

1. הכותרת הראשית: "ישראל";
 2. כותרת משנה בסוגריים: "קו הפסקת האש מיום 11.6.67";
 3. פרט למפות היסטוריות, לא יודפסו גבולות המנדט או קווי שביתת הנשק;
 4. במידת הצורך, יודפסו גם תחומי הממשל הצבאי.
- (1 קול בעד ההצעה לסמן בכל המפות את תחומי הממשל הצבאי).

ראש הממשלה ל. אשכול:

מי תומך בהצעתו של השר ברזילי?

מ צ ב י ע י ם: ההצעה נדחתה ברוב נגד קול אחד.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אין איפוא הרכה תומכים בהצעה. אבל יחד עם זה, נביא את ההצעה לידיעת הממשלה. אבל חברים יכולים להתווכח גם שם.

שר העבודה י. אלון:

בדרך כלל, מקובל בועדות השרים, שאם אחד החברים מערער, זה מובא לישיבת הממשלה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני "מבקש" את השר ברזילי לערער. אני "צריך" את שר החינוך, אבל הוא איננו.

שר הבריאות י. ברזילי:

אני מערער לפי בקשת ראש הממשלה.

שר החוץ א. אבן:

אם סוחרים את הענין שבועות, אהיה פה שוב.

שר הבטחון מ. דיין:

ביחס לקו מפרץ סואץ, הוא מחולק לשניים. הגשנו

מפה כזאת לבול.

ב/10. עיבוד קרקעות בבקעת הירדן

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

בישיבה הקודמת הועלו שתי הצעות, אחת ביחס לשטחים הסגורים והשניה ביחס לעיבוד קרקעות המוחזקות בידי הצבא. בסעיף הראשון קיבלנו החלטה. בסעיף השני רצינו ששר החוץ יהיה שותף לדיון.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני מוסיף סעיף 11 על "עיבוד השטחים". דחינו את הדיון. אמרנו שנדון יחד עם שר החוץ. דובר אז, שאנחנו חורשים את הקרקעות בין הכביש בג'יפטיק עד לירדן. יש שם איזה בקתות ואפשר היה להניח, שהבקתות תתקיימנה אלף שנים עד שתיעלמנה. אנחנו חורשים שם. אבל אמרנו, שלא נחליט אלא יחד עם שר החוץ. זאת אומרת, לפי שעה לא מדובר על התישבות ועל עליה על הקרקע, אלא חורשים את הקרקע ואולי גם זורעים.

שר הבטחון מ. דיין:

אלה הם שני שטחים שונים. מזרחה מהכביש יש שטח צר מאוד. אמרנו שעליו יחול סטטוס של שטח סגור. מי שייכנס לשם יהיה זקוק לרשיון. עיבוד קרקעות איננו חל על השטח הזה. דבר שני קרה - בעלי קרקעות רבים ברחו. בחלקן הגדול, אלה קרקעות בין הכביש ובין הירדן, בחלקן הגדול מערבה מהכביש. אנחנו רצינו לעשות מפקד כדי לבדוק מי הם בעלי הקרקעות שישנם ואיפה הבעלים שאינם. אם לא יעבדו את השטחים האלה, הרי ערכים בסביבה, שקרקעות אלה אינן שלהם, ישחלטו עליהן. אנו נקבל לידינו בתור אפוטרופסים את הקרקעות כרכוש נטוש גם בשטח זה. אם מישו עוזב את ביתו ואת קרקעותיו, הרי הרכוש הוא נטוש. אני מדבר על איזה דונמים בסביבות רמאללה, אם מישו ברח והשאיר דונמים אחדים. אבל שם ישנם שטחים רצופים גדולים מאוד. יש לנו ענין רב לפקוד את הבעלים שאינם וגם כנציגי המדינה לעבד את הקרקעות. אם אומר "אנחנו", זה לאו דוקא הצבא. דובר על עשרות אלפי דונם, בעיקר מדמיה לצפון ליד טירת צבי וכו', שם יש שטחים המעובדים על ידי ערבים, שהם תושבי שכם וטובאס. הם ממשיכים לעבד את הקרקעות. אשר לשטחים הסגורים, צריך לתת לבעלים רק רשיון להכנס לעבד את אדמתם. אבל ביחס לסוג השני, יש שטחים נטושים שאנחנו הפוטרופסים עליהם.

ראש הממשלה ל. אשכול:

זה משני צדי הכביש?

שר הבטחון מ. דיין:

כן, אבל כולם בעמק הירדן.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

מי יעבד אותם לפי ההצעה?

שר הבטחון מ. דיין:

יש מנהל מקרקעי ישראל, או נמצא לכך איזה גוף

ציבורי אחר.

ראש הממשלה ל. אשכול:

לפי שעה, איננו עושים שם היאחזויות, אלא מעבדים

סתם קרקעות בור, שלא יעלו עשבים.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

האם יש חלק שהיה שייך לממשלה הירדנית?

ראש הממשלה ל. אשכול:

זוהי אדמת ג'יפטליק.

שר הבטחון מ. דיין:

יכול להיות, שהבעל הראשון של האדמות היתה הממשלה, אחרי כן מישור עיבד את האדמה ועשה אותה לשלו. אבל אם מי שעיבד עד כה את האדמות איננו, אנחנו נעבד אותן.

ראש הממשלה ל. אשכול:

מדובר על קרקעות שבעליהן אינם.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

שהבעלים ברחו.

ראש הממשלה ל. אשכול:

או כאשר יחזור בעל האדמה, יצטרך להוכיח שהיא שלו.

שר הבריאות י. ברזילי:

אם הבעלים יחזרו בעוד מועד.

שר הבטחון מ. דיין:

אנו באים לכפר, שואלים מי בעלי הקרקעות, מחתימים את המוכתרים על כך. אם בעל הקרקע ישנו, הוא צריך להזדהות לפי תעודת הזהות. אם איננו עכשו ורק אחרי כן יופיע, יש לנו עדות שלא היה בתאריך זה במדינה.

שר החוץ א. אבן:

לא תהיה ישיבה חגיגית של הכנסת להכריז על כך

ומסיבת עתונאים אחריה.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

אני מציע, שבעיבוד הקרקעות לא יטפל מנהל מקרקעי ישראל ושום גוף ציבילי, אלא הממשל הצבאי. שם שולט הצבא.

ראש הממשלה ל. אשכול:

הצבא יכול למסור את העיבוד לקבלן.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

אבל הצבא הוא הפועל בשטח זה.

שר הבטחון מ. דיין:

נקבע בדיוק את הגוף הרשאי כאפוטרופוס להחזיק את הרכוש.

שר העבודה י. אלון:

בזה אין החלטה שלא יסדרו שם מחנות עבודה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אין שום החלטה שלא. לכשתהיינה הצעות, נדון על כך. אנחנו "מושכים את הענין בעבותות אהבה לאט-לאט".

שר הדתות ז. ורהפטיג:

אני מקוה, שהעבודה תיעשה על ידי יהודים.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אין לי שום ספק בכך.

שר הבטחון מ. דיין:

גם בשבתות.

מ ח ל י ט י מ :

לאשר עיבוד קרקעות שננטשו בבקעת הירדן. הממשל הצבאי יוכל, במידת הצורך, למסור את עיבוד הקרקעות לקבלן.

== == == == == == == == == ==

ראש הממשלה ל. אשכול:

שר הדתות, הגיע אלי דבר, שאמנם אינו שייך לכאן, אבל הוא מחריד ואני בטוח שאתה תדאג לזה, שזה לא יהיה. בהר הזיתים נתגלו מצבות הרוסות; והנה פנה אלינו אחד, שאם תראו אותו, כולכם תאמינו לו. הוא עובד במפעל בדימונה. ישנה מצבה של אביו, שמת כשהאיש היה ילד בן 7-8. הוא רוצה להקים את המצבה מחדש. בא אל חברה קדישא, אמרו לו שהוא צריך לשלם בעד רשיון 100 ל"י. אמר: פורסם ברדיו, שזה צריך לעלות 25 ל"י. אמרו: רדיו עצמדי! אמר: הרדיו הזה קרא לי לפני איזה חודשים לצבא, רק עכשו השתחררתי ואל תגידו לי "רדיו עצמדי". עמד על המקח והסכימו ל-50 ל"י. אחרי כן צריך להקים את המצבה. בעד המצבה רוצים 200 ל"י.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

"שוק שחור" במצבות.

ראש הממשלה ל. אשכול:

הבחור הזה לקח עוד בחור, הלך וקנה לוח שיש והקים מצבה. אני בטוח שאינך יודע על כל הענין.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

לכתחילה לקחו 500 ל"י בעד רשיון, ירדו אחרי כן
ל-50 ל"י. המצבה עולה כ-200 ל"י. הם היו לוקחים 1,000 ל"י. אסרנו זאת.

ראש הממשלה ל. אשכול:

הם טענו: מפני שיש חלק לא הרוס, הם "מפסידים".

=====

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

הבטחת לי אחמול בישיבה, שענין הכביש מעין גדי
לפשחה ייגמר היום. אין על זה ויכוח. שר החוץ אינו מתנגד לכך.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אתה אומר, אתה שואל, אתה פוסק, אתה יודע כבר מה
שהוא אומר. אפילו שר הבטחון, שאינו צריך להבהל מכסף, אמר כשראה את התקציב
שנבהל. צריך לדעת פעם אחת למה מגיעה זכות העדיפות. הייתי רוצה לראות שם
כביש, אבל זהו כביש שיעלה הרבה כסף. אבל אין מדברים עדיין על זה עכשו. זה גם
אפשר לעשות בלי שר החוץ.

שר העבודה י. אלון:

הוא אמר, שאם יעשו זאת בשקט בלי פרסומים, זה

אפשרי.

ראש הממשלה ל. אשכול:

צריך לחשוב על "PERICUTITIES" פיננסיים.

=====

ב/11. אספקת הנשק מארצות הבריתשר החוץ א. אבן:

אשר למצב הקיים לגבי הנשק מארצות הברית - איני
יודע באיזו מידה הועדה מעודכנת בענין זה. אני מניח, שנמסר על כך לוועדה. היה
דין ודברים עם מקנמרה. אני רוצה להסביר, שה-SUSPENSION מעולם לא חל על ישראל
במיוחד, הוא חל על מספר ארצות. כאשר מקנמרה רצה או לא רצה, אבל נאלץ לבטל את
ה-SUSPENSION, סבור היה שצריך לבטל את ה-SUSPENSION בכלל וביקש את השלמתנו עם
כך. קודם כל, רצה לכלול בזה את ירדן. על זה אמרנו, לא רק שלא נשלים עם זה, אלא
נתנגד לכך. ערב יום הכיפורים בישר לי, שה-SUSPENSION מבוטל לגבי ישראל ולגבי
מדינות שלא נלחמו נגד ישראל, אבל הוא עדיין קיים לגבי מדינות שנלחמו בישראל;
כלומר, ירדן אינה מקבלת את הנשק וישראל מקבלת. אבל יש מדינות אחרות, כגון
מרוקו ותוניס, יש ציוד אלקטרוני שהתחייבו לספק ללבנון ויש לוב. אשר לסעודיה,
רוב הנשק הוא אנגלי, אם כי המימון הוא אמריקני ומעטים מאד שם הפריטים
שה-SUSPENSION חל עליהם. העיקר שכתב לי מכתב ומסה לי בעל-פה את הבשורה, שהנשק
שלנו, דהיינו, 48 ה"סקייהוקים", ישוחררו במועדס ולפי ההסכם עם כל הציוד, אבל
אחרי כן הוא מוסיף: אין ספק, שהענין הזה יעורר שאלות בקונגרס. הוא התכוון
ל-EXECUTIVE MISSION והוא אמר: "אם אשאל, בדעתי לומר שני דברים: (א) הודעתי
לממשלת ישראל על הכוונות האמריקאיות לגבי המזרח התיכון בכלל", כלומר: "אני
מתייעץ עם ממשלת ישראל". על המשפט הזה לא ערערת, כי זוהי עובדה חיובית. (ב)

I WILL EXPRESS MY UNDERSTANDING THAT THE ISRAELI GOVERNMENT WOULD NOT REGARD THE RESUMPTION OF SHIPPING OF AGREED COMMITMENT TO MODERATE ARAB STATES WHO HAVE NOT TAKEN PART IN THE FIGHTING AS THREATENING TO HER SECURITY.

על זה ערערתי מכמה טעמים. קודם כל, מטעם עקרוני - הוא איננו צריך להשתמש בנו בויכוח פנימי בקונגרס, הוא איננו יכול לצטט מדינה זרה אם יש לו ויכוח פנימי. שנית, יש הבדל אם הוא מחליט ואנחנו מחייבים זאת או לא, או שמראש אומרים שאנחנו חייבנו. אם קראתי בעתון ששלחו נשק למרוקו, קראתי; אבל שאתה אומר שישראל אינה מערערת על כך וכו', הרי אתה קובע גם תקדים וגם עובדה, שאין אנחנו אחראים לה.

הוא קיבל הוראה מהנשיא לעבר נוסחה מהסברתנו, שהוא לא צריך לרתום אותנו למאבק שלו בקונגרס. הטענה שלנו על זה נתקבלה על דעת כל הגורמים האחרים בקונגרס - "הבית הלבן" ומחלקת המדינה. יש רק גורם אחד שאיננו מקבל את טענתנו, וזהו מקנמרה עצמו. הוא קנאי ביותר בענין הזה. כל התיקון הזה מצמצם את חופש פעולתו באספקת נשק. ההחלטה הזאת נחשבת על ידו כתבוסה אישית. הוא אמר: אני לא נוהג להפסיד, לאבד מערכות, לא אאבד גם מערכה זו. לפיכך הענין נמשך. למעשה, הוא אומר: אלה היורדים לחיי בענין הגבלת סמכותי, הם דוקא הפרו-ישראלים. הרמז היה ברור. הוא רוצה לנצל את הפרו-ישראליות של הקונגרס כמנוף לשחרורו מההגבלות הללו.

מה הרמן ראה אותו אתמול וביקש אותו להסתפק בכמה אפשרויות. אפשרות אחת שהוא יאמר מה ההנחה שלו, דהיינו, שממשלת ארצות הברית אינה חושבת שזה מסכן את בטחון ישראל. על כך אנחנו נגיב כפי שנגיב או לא נגיב, כפי שנחליט. למעשה זו היתה הצעה שלנו, שיסתפק בקביעת עמדות אמריקאיות ויניח לנו לנסח את תגובתנו כרצוננו, כמובן בהתאם לרוח הידידות שבינינו. הרי מדובר על שחרור אספקת 48 "סקייהוקים" וחלקי חילוף, מהם ענינים חשובים. אנחנו יודעים שהנשיא קבע יחס חיובי לתביעתנו הנוספת לקבלת "פנטומים". עד שזה יתגשם, יצטרך הדבר לעבור כמה גלגולים. מר הרמן אמר: איננו רוצים שתחייב אותנו. אם תחייב אותנו, נצטרך לקבוע שיש לנו עמדה עקרונית לא רק NOT TO SUPPORT, אלא TO OPPOSE. הוא התפוצץ ואמר TO OPPOSE? כל הענין מבוטל בקשר לביטול ה-SUSPENSION על "סקייהוקים" ועל אספקת "פנטומים". הוא נקט עמדה נמרצת ביותר ואמר שזה נגד כל רוח השיחות שלנו כל הזמן. היתכן לומר שיש גירסה שווה בין אספקת נשק למרוקו ותוניס וציוד אלקטרוני ללבנון ובין זיון מדינות שנלחמו בישראל, או עלולות להלחם בישראל? מר הרמן אמר, למשל צרפת מכרה לנו נשק ומכרה נשק ללבנון ולמרוקו. היא לא שאלה אותנו. לא ניתקנו בגלל זה את היחסים עם צרפת. מדוע אתם צריכים לשתף אותנו בענין זה? הוא אמר: דה-גול יכול להסתדר בלעדיכם, אני איני יכול להסתדר בלעדיכם, איני יכול לפתור את בעיותי בקונגרס.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

זוהי "מושבה ישראלית"!

ראש הממשלה ל. אשכול:

הוא עומד גם ביחס לירדן?

שר החוץ א. אבן:

לא. אבל הוא מבקש שניתן לו לומר ב- EXECUTIVE

MISSION את הניסוח שלו:

"I WILL EXPRESS MY UNDERSTANDING THAT THE GOVERNMENT OF ISRAEL WILL NOT REGARD AS CONTRAVENT TO ITS SECURITY THE RESUMPTION OF AGREED SUPPLIES TO MODERATE ARAB STATES WHICH HAVE NOT PARTICIPATED IN THE RECENT HOSTILITIES".

בלי אוירת SUSPENSION.

השר מ. בגין:

איני מציע להביא לפיצוץ אספקת ה"סקייהוק". אבל אני מבקש שלא נתרשם יתר על המידה על ידי "ההתפוצצות" שהוא מדבר על אודותיה. לפעמים דוקא אדם מתוח ובעל השפעה בא לפשרה ולא צריך מיד להתפס להסכמות שעלולות להיות לנזק לנו.

ישנה הצעתו של ראש הממשלה, שיתחייב כי אלה המדינות המקבלות נשק, לא יעבירו אותו למדינות אחרות.

שר החוץ א. אבן:

על זה אפשר לדון.

השר מ. בגין:

אפשר לעשות זאת מבלי שידע איש.

הנימוק שלנו הוא רציני, כי יש מפקדה ערבית משותפת ומעבירים נשק ממרחקים, כגון מאלג'יריה.

שר החוץ א. אבן:

לאלג'יריה אינו מציע לספק.

השר מ. בגין:

אבל להלכה אם נותנים למרוקו, היא יכולה להעביר. אבל אנחנו חייבים לומר, שעל פי התקדימים, אין אנו בטוחים שלא יעבירו למצרים. אני מציע שבשיחה עם מקנמרה לא נסכים לניסוח לו: "THAT IS MY UNDERSTANDING" - "THAT ISRAEL DOES NOT CONSIDER AGAINST ITS SECURITY ETC." - אלא פה צריך לעיין שאנחנו נסכים באופן בלתי רשמי שיאמר: "I HOPE TO CONVINCE ISRAEL THAT IT IS NOT AGAINST." "ETC."

שר החוץ א. אבן:

הוא לא יסתפק בזאת.

השר מ. בגין:

זה חמור ביחס לתקדימים. הוא דואג לאינטרס שלו, אנחנו דואגים לאינטרס שלנו. ההודעה שלו היא, שאנחנו יודעים שאין זה מתנגד לאינטרסים שלנו. אבל זה מתנגד לאינטרסים שלנו. היום הוא מספק ציוד אלקטרוני ללבנון, מחר יספק להם אוירונים.

שר החוץ א. אבן:

הוא אומר, ששחרור הדברים הללו איננו מסכן.

השר מ. בגין:

צריך לעשות עוד הערב את הנסיון. אם יאמר: "I HOPE TO CONVINCE" - זה אומר בשבילו משהו.

שר הבטחון מ. דיין:

במכתב של מקנמרה מדובר רק על חיל האויר.

אמנם שר החוץ אמר עכשו אחרת לא רק בקשר למטוסים, לפנטומים, אלא גם לחלקי חילוף ועוד הזמנות שהיו מאד חיוניות, מנועי דיזלים בשביל שיקום הטנקים. אבל בחומר שראיתי שדובר על SUSPENSION, הוא שם את הדגש על כך, שמורידים את ה-SUSPENSION מהזמנות שנעשו לגבי חיל האויר.

נדמה לי, שברשימת ה-MODERATE STATES יש גם ערב הסעודית. יש הבדל בין ערב הסעודית ובין לבנון. שתייהן הכריזו על מלחמה, איני יודע אם השתתפו במלחמה. אמנם כשאומרים שלבנון הכריזה עלינו מלחמה, כולנו איננו מזדעזעים. ובמדה שמדובר על יחסים ויש לנו גבול אתם, איני מציע שנתפוצץ עכשו על ענין זה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

על פי העתונות, הודיעה היום סעודיה, פייצל מלך סעוד, שהוא בכלל חושב שצריך להסתדר עם ישראל.

שר החוץ א. אבן:

ולהלחם בתימן!

שר הבטחון מ. דיין:

לא בצורה כל כך פשוטה הוא אומר זאת. הוא אומר, שבינתיים אי אפשר להחריב אותם, ועד שהענין יסתדר, צריך לעשות הפסקה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

ובינתיים יכולל אותם. יש לו סיכוי שיכולל אותם

בקרב הערבים.

שר הבטחון מ. דיין:

אני עושה הבחנה בין מרוקו ובין סעודיה הערבית.

שר החוץ א. אבן:

הביטוי "NOT PARTICIPATED".

שר הבטחון מ. דיין:

אם נרצה למצות את הדין ונבדוק היטב, הרי סעודיה שלחה יחידה למצרים או לירדן. אשר ללבנון, איני יודע.

אבל בעיקר מעניינת אותי הנקודה הראשונה, שבה נגעתי. אם מקנמרה כל כך תלוי בנו, אולי אפשר להחתים אותו בהזדמנות זו גם על מנועי דיזל? אם תיערך אתו שיחה ואם יגיעו אתו לידי הסכם, אולי אפשר להבטיח את הדבר הזה של אספקת חלקי חילוף אזרחיים, שנוכל להכניס לכך הזמנות.

שר החוץ א. אבן:

שאלתי אותו: IF THAT MEANS THAT SUSPENSION IS FINISHED? הוא אמר: כן. שאלתי אותו: ומה עם ה"הוק"? אפשר לומר, שה-SUSPENSION חל על דברים שהוזמנו, אבל יתר הדברים ייבדקו, אפשר לומר שייבדקו

אתם אפילו אינכם צריכים לכתוב לי שאתם מסכימים.
אבל אם אתם אומרים, שאם אני אומר זאת ואבוא אליכם, אתם תגידו לי, שאנחנו גם מתנגדים - אין זו עיסקה.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אין זה יותר מדי מה שהוא דורש.

שר החוץ א. אבן:

הוא מתוח מאד. לא ראיתי אדם שנשתנה כל כך במשך שלושה חודשים ושום אדם איננו יכול להשפיע עליו. אפילו הנשיא אמר שלו לא איכפת, אבל אין הוא רוצה לקבל התפטרויות של מקנמרה.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

למה אנחנו מתעקשים?

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אני הייתי בין אלה שאמרתי מלכתחילה שלא נתנגד.

ראש הממשלה ל. אשכול:

זה "נודע" למקנמרה והוא מתעקש.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

שכל ישר נמצא גם אצלו.

ראש הממשלה ל. אשכול:

זה לא שכל ישר. מדינה כזאת צריכה לשאול לרשיון שלנו? למה הדבר דומה? למעשה באשת אונטר-אופיצר, שהלקתה בעצמה את עצמה. אנחנו עוד צריכים להסכים?

אני נותן לך חומר לפשרה. אנחנו צריכים לדאוג לעצמנו. יכול להיות, שצרפת קשורה בזאת. נניח שישפקו נשק למדינות האלה, אבל שיתנו אתן תנאי, שלא יעבירו לאחרים.

שר החוץ א. אבן:

כלומר, לאיזה אחרים - לירדן ולמצרים? אני חושב, שהתנאי הזה כתוב בהסכמים, אבל אפשר לבקש שזה ייאמר.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

אני מציע שנדאג לעצמנו, אבל לא נפריע להם.

ראש הממשלה ל. אשכול:

נניח שנותנים לך אוירון אחד ולאויבך חמשה! אני מבין, שאתם מוכנים בשתיקה לבלוע את זאת, אבל אבן, תעשה מאמץ.

ראש הממשלה ל. אשכול:

על זה אין להתווכח, שצריך לעשות מאמץ ביחס לשלשה דברים: (א) שאותן המדינות אינן מעבירות לאחרות; (ב) שנדע מה המספר שהם מספקים להן, באיזה מקום הוא אמר 10, שנדע שאלה 10 ולא כמו שהיה עם הטנקים, שאמר 100 ואחרי כן התברר, שנשלחו 200; (ג) מה שהציע השר בגין - להיאבק עדיין 2-3 ימים. יחד עם זה, אנחנו במצב כפי שאנחנו יודעים וגם צרפת מביטה עליהם.

שר העבודה י. אלון:

שיתווסף תנאי נוסף. אפילו אם לא יעמדו בכך, שהמדינות הקונות לא יעבירו את הנשק למדינות אחרות.

שר החוץ א. אבן:

את זאת אמר ראש הממשלה.

השר י. גלילי:

שלא יעבירו למדינות שאין להן חוזי שלום עם ישראל.

יש סעיף קבוע בכל אספקת נשק עם מדינות האומר, שאין להעביר נשק ממדינה למדינה מבלי שתהיה הסכמה מהמדינה המספקת את הנשק. את זאת גם אנחנו מתנים, כשאנחנו מוכרים נשק. זהו סעיף שיגרותי. הכוונה שלנו היא לא רק לסעיף השיגרותי, אאל שנשק שיימסר למרוקו, לסעודיה וללבנון לא יגיע למצרים, לירדן ולעיראק. הכוונה של ראש הממשלה היא לא לסעיף השיגרותי, אלא שהדבר ייאמר במפורש, שהנשק הזה לא יתווסף למדינות הנמצאות אתנו ביחסי מלחמה ושיינקבו שמות המדינות האלה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

יש פה שלש כוונות: שלא יעבירו נשק למדינות הלוחמות בנו; שאנחנו נקבל נשק ושלא להרגיז את מקנמרה יתר על המידה. עוד ניוזקק לו.

השר י. גלילי:

אני משוכנע שאת התוספת הזאת, "שלא יעבירו את הנשק למדינות הלוחמות בנו", אפשר יהיה להשיג.

שר החוץ א. אבן:

אני מניח שכן.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

גם מדינות אחרות ידרשו את הסכמתנו.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אנחנו מעוניינים בזאת.

מחליטים:

(1) להציע לשר ההגנה שינקוט בנוסח: "I HOPE TO CONVINCE";

(2) להציג את התביעות הבאות:

(א) מקבלי הנשק (ממדינות ערב "המתונות") יתחייבו לא להעבירו למדינות אחרות ולהדגיש את מצרים, ירדן ועיראק.

(ב) לדעת מה כמות הנשק ששוחרר לאותן מדינות.

ב/12. אות מלחמת ששת הימים

ראש הממשלה ל. אשכול:

רשות הדיבור לשר גלילי.

השר י. גלילי:

לא הצגתי את הסעיף הזה, אלא את בעית השעה

והמועד.

שר הבטחון מ. דיין:

ישנה שאלה למי לחלק את אותו ששת הימים. ישנם כאלה האומרים להעניק את האות גם לאזרחי ישראל בתפוצות. ישנה הצעה של שר העבודה להעניק אותו גם לעובדים שעבדו באותו זמן שעות נוספות ובעבודות מיוחדות. ישנה אפשרות ללכת בעקבות מערכת סיני, שאז חילקו למי שחילקו, גם למשטרה וגם לעובדי תע"ש. במערכת סיני חילקו את האות יתר על המידה. ישנה אפשרות - וזוהי ההצעה שמציע הצבא ואני תומך בה - ש"אות המערכה" יש לתת רק לאלה שלקחו חלק במערכה. עובדי התע"ש, למרות שהיו מרותקים, אינם צריכים לקבל את אות המערכה. באחד הניירות שהצבא הגיש לממשלה נאמר, שאם הממשלה רוצה לתת אות לאלה שעשו עבודה מיוחדת, תיתן אות אבל זה חורג למסגרות אחרות. הפירוש המעשי של הצעת הצבא הוא לחלק את האות במסגרת צבא ופחות מאשר במערכת סיני. שם, לפי הערכתם ולפי הערכתי, הפריזו. יש לחלק את האות לחיילים שהשתתפו במערכה.

מדוע זה הגיע הנה? יש האומרים שצריך לתת את האות לאנשי המשטרה, לעובדי ה"בדק" והתע"ש. הם יאמרו: במערכת סיני נתנו את האות לעובדים שכמותנו, מה קרה מאז? מי שעבד בימי מערכת סיני במשטרה, בתע"ש וב"בדק" קיבל את האות, מדוע עכשו לא יקבל?

ישנה איפוא האפשרות להשאיר את העניין כמו בימי מערכת סיני, או לצמצם את חלוקת האות. כל צמצום יביא אלינו משלחות. שר העבודה הציע הצעה מאד נרחבת. אם אתם רוצים לדון לגופו של דבר, הרמטכ"ל יציע את ההצעה.

הרמטכ"ל י. רבין:

השאלה הראשונה - למי לתת את האות? אנחנו ממליצים לתת לכל מי שהיה מגויס ושרת בצה"ל, או שבא תחת פיקוד צה"ל, כמו משמר הגבול. במלחמת סיני היתה המשטרה כפופה לצבא, הפעם לא היתה כפופה לצבא. יש לי נוסח ההחלטה של שר הבטחון דאז, בן-גוריון, למי לתת ולמה לתת. המשטרה קיבלה אז באיחור, חודשים אחדים אחרי הצבא.

אנחנו מציעים לתת רק לאלה ששרתו בצבא ובאו בכוחות מגוייסים תחת פיקוד הצבא. זה אינו כולל, בהשוואה למערכת סיני, לא את המשטרה ולא את תע"ש. "בדק" לא היה אז. אבל באותו הגיון שעובדי תע"ש קיבלו בימי מערכת סיני, צריכים לפי אותו עקרון לקבל היום גם עובדי "בדק", שב"כ וכדו'. עלולות להתעורר עוד בעיות, כמו ביחס לעובדי "סולתם". לכן אנחנו מציעים קו ברור וחמור יותר מאשר לגבי מערכת סיני: מי ששרת בצבא, מגוייסים במדים, פלוס אזרחים עובדי צבא בתוך הצבא, מאחר שעליהם היתה תחולת החוק הצבאי, מה שאין כן לגבי אחרים.

שר הבטחון מ. דיין:

אתה אומר אזרחים מועסקים על ידי הצבא כן - אזרחים מועסקים בתע"ש וב"בדק" לא?

ראש הממשלה ל. אשכול:

ברור ש"נשתגע" על ידי משלחות. מספיק שיעסקו בזאת שלשה חברים מאשר כל הממשלה. אולי נמנה ועדה קטנה. אני מציע לוועדה זו את שר הבטחון, שר המשטרה ועוד אחד. כל מי שיפנה אלינו נגיד לו: "תעשו משלשת השרים אותות כמה שאתם רוצים"!

שר הבטחון מ. דיין:

בשבילי זה לא טוב. אני כבר משוגע. אני צריך עוד שלב? את דעתי בענין זה חיוויתי.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

אתה תומך בזה שיתנו את האות לאזרחים שעבדו בצבא?

שר הבטחון מ. דיין:

במערכת סיני ניתן האות בלי גבול. יש למנות שלשה אנשים צדיים ומה שיחליטו - יחליטו; ומה שיחליטו, יחול גם עלינו. אפשר להציע את שר המשפטים, השרים בגין וגלילי, אלה שאינם קשורים בזה ישירות.

השר מ. בגין:

אלה הם שלשת המועמדים?

השר י. גלילי:

אותנו הוא מנדב!

שר הבטחון מ. דיין:

אנשים שאינם קשורים בזה ישירות.

השר מ. בגין:

ועכשו לשם של האות. מדברים על "אות מלחמת ששת הימים". ישנם כאלה שנפלו אחרי מלחמת ששת הימים ומספרם אינו קטן. אני מציע, שהפעם ייקרא האות "לחרות ירושלים", ראשית כל בגלל המשמעות ההיסטורית של המערכה ושנית, אפשר לומר כי גם במלחמה כה גדולה בשלש חזיתות יש לפעמים סמל, שבו מתרכז כל המאמץ.

ואשר למועד - אני מציע לחלק את האות בחנוכה ולא ביום השנה ה-11 למבצע סיני. 11 אין זה מספר מעוגל. גם לא בקשר להחלטת או"ם על חלוקת ארץ-ישראל - אין זה חג מיוחד. אבל אות "לחרות ירושלים" שיחולק בחנוכה, על זאת תהיה גאווה מיוחדת של הבחורים.

ראש הממשלה ל. אשכול:

לי לא נראית ההצעה, אבל עכשו לא נתווכח על כך. שלשת חברי הועדה יטפלו בזאת. ידונו ביניהם על השם ויביאו את ההצעה הנה או לא יביאו אותה. רמת הגולן עלתה בדמים מרובים, כן גם מדבר סיני וסואץ ופתאם מסתירים את הכל תחת ענין ירושלים?

השר מ. בגין:

זה לא ירושלים, זה לחרות ירושלים.

הרמטכ"ל י. רבין:

אות מלחמה, אות מערכה, צריך באופן טבעי לשאת את

השם הכולל של המלחמה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

הכוונה היא לכל מה שקרה במשך השנה.

שר המשטרה א. ששון:

אני חושב, שיש להוציא את המשטרה מהדיון הזה. היא היתה אחראית לכל הבטחון הפנימי. אות זה מגיע לה. עובד אזרחי שעבד אצל הצבא יקבל את האות והמשטרה, שהיתה אחראית לבטחון המדינה, לא תקבל? צריך להוציא אותה מהדיון הזה.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

המשטרה היתה אז מחוסרת עבודה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

איננו מחליטים פה שיש להוציא את מישור מהדיון. יש עוד שירותים חשובים, שמלאו תפקידים חשובים עוד בערב המלחמה ובהכנת המלחמה, כגון כל שירותי הביון.

מחליטים:

כי ועדת שרים המורכבת מהשרים: מ. בגין, י. גלילי, י.ש. שפירא, תדון בענין הזכאות לאות מלחמת ששת הימים ובשם האות.

=====

ראש הממשלה ל. אשכול:

אשר לסעיף 7 - "סלילת כביש מעין גדי לפשחה" - ביקשתי משר העבודה שיאמר לנו כמה מיליונים זה יעלה.

מר ש. צויגריץ:

3 מיליון ל"י.

ראש הממשלה ל. אשכול:

הוא אומר כך. אני שומע שאת הכביש של עציון למשל, נצטרך לרפד בזהב וכדורים. עבודות העפר והפריצה לבד תעלינה ב-3 מיליון ל"י. הכביש עצמו יעלה מי יודע כמה יותר.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

אולי נמסור זאת לוועדה שבה ישתתף גם שר האוצר.

= = = = =

הישיבה ננעלה בשעה 11.35.